

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Financování sociálních služeb z rozpočtu města
Financing of Social Services from the Town Budget

Student: Zuzana Kociánová
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Hana Doleželová

Ostrava 2010

Zadání bakalářské práce

Student: **Zuzana Kociánová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 00 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Financování sociálních služeb z rozpočtu města**
Financing of Social Services from the Town Budget

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Vymezení sociálních služeb
 3. Financování a poskytování sociálních služeb vybraných měst
 4. Komparace financování a poskytování sociálních služeb ve vybraných městech
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- KRÁLOVÁ, J.; RÁŽOVÁ, E. *Sociální služby a příspěvek na péči 2007*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2007. 350 s. ISBN 978-80-7263-405-7.
MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální služby*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-310-9.
PRŮŠA, L. *Ekonomie sociálních služeb*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2007. 180 s. ISBN 978-80-7357-255-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Hana Doleželová**

Datum zadání: 20.11.2009

Datum odevzdání: 07.05.2010

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě 7. května 2010

.....Kociánová!.....

Zuzana Kociánová

OBSAH

1 ÚVOD	1
2 VYMEZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	3
2.1 Základní pojmy a legislativní zakotvení	3
2.2 Základní druhy sociálních služeb	6
2.3 Poskytování sociálních služeb.....	8
2.4 Působnost veřejné správy v sociálních službách.....	9
2.5 Financování sociálních služeb.....	12
3 FINANCOVÁNÍ A POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VYBRANÝCH MĚST.....	18
3.1 Statutární město Opava	18
3.2 Statutární město Frýdek -Místek	26
4 KOMPARACE FINANCOVÁNÍ A POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VYBRANÝCH MĚSTECH	39
4.1 Poskytovatelé sociálních služeb ve vybraných městech	39
4.2 Odbory magistrátů v sociální oblasti.....	40
4.3 Financování příspěvkových organizací zřizované městy	41
4.4 Srovnání poskytování dotací z rozpočtu měst.....	43
4.5 Celková výše výdajů na sociální služby ve vybraných městech.....	46
5 ZÁVĚR.....	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	
SEZNAM ZKRATEK	
SEZNAM TABULEK	
SEZNAM OBRÁZKŮ	
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
SEZNAM PŘÍLOH	

1 ÚVOD

I v této vyspělé společnosti, v jaké dnes žijeme, je pomoc druhým lidem velice důležitá. V dnešním uspěchaném světě se mnoho lidí orientuje na svou kariéru a požaduje velké příjmy. Problémy druhých je často nezajímají. Existují ale také lidé, kteří se tomuto dynamickému světu nestačí přizpůsobit. Tato práce se zabývá poskytováním a financováním sociálních služeb Statutárního města Opavy a Statutárního města Frýdku-Místku právě pro lidi, kteří pomoc ostatních potřebují. Důvodem pro zvolení těchto dvou měst je především přibližně stejně velký počet obyvatel a jejich poloha v Moravskoslezském kraji, a také trvalé bydliště autorky nedaleko Opavy.

Poskytovatelé sociálních služeb jsou finančně podporováni nejen z rozpočtu měst, ale také například rozpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí, fondů Evropské unie a z rozpočtu krajů. Tato práce je však zaměřena pouze na poskytování finanční podpory z rozpočtu města.

Cílem této bakalářské práce je přiblížit systém sociálních služeb v České republice, analyzovat systém poskytování a financování sociálních služeb v Opavě a Frýdku-Místku, a následné srovnání vybraných měst.

Hypotézou je tvrzení, že na financování sociálních služeb je poskytována přibližně stejná výše prostředků z rozpočtu vybraných měst na jednoho obyvatele.

V této práci jsou využity metody analýzy, syntézy a komparace. **Analýza** je proces rozčlenění celku na části. Umožňuje odhalovat různé stránky a vlastnosti jevů či procesů a odděluje podstatné od nepodstatného. Tato metoda je v práci především využita na analýzu teoretické části práce a také na rozčlenění rozpočtů měst na části týkajících se sociálních služeb. **Syntéza** naopak znamená postup od části k celku. Jedná se o spojování poznatků získaných analytickým přístupem. Analýzu a syntézu tedy nelze chápat odděleně či izolovaně. Cílem této metody je odhalit zákonitosti fungování systému. Systémem v této práci je chápán rozpočet měst. V této práci se metoda využije ke sjednocení zjištěných částí výdajů rozpočtu na sociální služby v jeden celek. **Komparace** neboli porovnání či srovnání, slouží především k nalezení shodných či rozdílných atributů ze dvou a více předmětů, jevů nebo situací. V práci jsou srovnávány příspěvky na provoz, a to příspěvkovým organizacím města v sociální oblasti, výdaje na kluby důchodců a poskytnutí neúčelových dotací z rozpočtu měst na sociální služby ostatním poskytovatelům sociálních a souvisejících služeb.

Bakalářská práce se dělí do 3 částí. První část se zabývá teoretickým vymezením sociálních služeb, kde jsou vysvětleny základní pojmy a rozdělení sociálního zabezpečení v České republice. Dále se práce věnuje základním druhům sociálních služeb, kterými jsou sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Část práce se rovněž věnuje poskytovatelům, zařízením pro sociální služby, působnosti veřejné správy v sociální oblasti a financováním sociálních služeb. Financování sociálních služeb je rozpracováno do 4 oblastí: úhrada od uživatelů sociálních služeb, dotace z veřejných rozpočtů, příspěvky zřizovatelů a poskytování finančních prostředků z dalších zdrojů například z Evropské unie a od sponzorů.

Druhá část práce se zabývá poskytováním a financováním sociálních služeb z rozpočtu vybraných měst. Tato kapitola je rozdělena do dvou částí, které mají stejnou strukturu. První část se věnuje Opavě a druhá Frýdku-Místku. Nejdříve jsou uvedeny základní informace o městech – jejich poloha, rozloha, počet obyvatel a informace o poskytovatelích sociálních služeb rozdělených podle konečných uživatelů. Další část práce se zabývá zaměstnanci a činnostmi odborů magistrátů v sociální sféře a příspěvkovým organizacím měst v oblasti sociálních služeb. Další podkapitola analyzuje poskytování dotací z rozpočtu města v letech 2008 – 2010. Uvádí například informace o dotačních programech, žadatelích a zásadách, které musí být splněny. Také se věnuje konkrétním částkám, které žadatelé požadovali, kolik žádostí o poskytnutí dotace zastupitelstvo schválilo a v jaké celkové výši byly tyto dotace poskytnuty.

Ve třetí části jsou srovnávány zjištěné údaje a informace vybraných měst. Kapitola srovnává poskytovatele sociálních služeb a souvisejících aktivit a sociální odbory magistrátů. Rovněž jsou zde graficky znázorněny a porovnávány výdaje na sociální služby v letech 2008 – 2010 z hlediska příspěvkových organizací zřizované městy a ostatních poskytovatelů sociálních služeb. Krátce se kapitola věnuje také srovnáním výdajů na kluby důchodců. Tato skupina je uváděna zvlášť, neboť se nejedná o příspěvkové organizace města, ale přesto jsou městem provozovány a finančně podporovány.

V této práci se vychází z platné legislativy ke dni 4. 4. 2010. Pro práci jsou také čerpány informace z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí.

2 VYMEZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Poskytování sociálních služeb má v Evropě dlouholetou tradici. V minulosti byly sociální služby poskytovány především nemocným a starým lidem a to v nemocnicích zřizovanými církevními institucemi¹. Obce a města také poskytovala chudinskou péči, která obsahovala uspokojení základních potřeb, jako je ubytování, poskytování stravy apod. Dnes se význam, rozsah, odpovědnost a financování sociálních služeb značně rozšířil.

První podkapitola je věnována základním pojmům a legislativě, která se zabývá oblastí sociálních služeb. Je vysvětleno, co se nazývá sociální službou, kdo je zřizovatel, poskytovatel či uživatel. Dále jsou rozebrány základní druhy sociálních služeb, mezi které patří sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Pozornost je v další části práce kladena na poskytování sociálních služeb, kde jsou rozebrány především formy a zařízení pro poskytování těchto služeb a také jakou roli zde hraje veřejná správa. Poslední podkapitola je věnována financování sociálních služeb, které je vícezdrojové, a krátce jsou vysvětleny tyto základní možnosti financování.

2.1 Základní pojmy a legislativní zakotvení

Dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“) definuje **sociální službu** jako činnost nebo soubor činností, které zajišťují pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Sociální služby chrání občana tím, že vykonávají určitou činnost v jeho prospěch².

Poskytovatelem jsou územní samosprávné celky³ a jimi zřizované právnické osoby a také ministerstvo, které může zřídit organizační složky státu. Poskytovatelem mohou být rovněž právnické nebo fyzické osoby, které mají k této činnosti oprávnění podle zákona o sociálních službách a jsou vedeny v Registru poskytovatelů sociálních služeb⁴. Právnické osoby mohou mít právní formu občanského sdružení, obecně prospěšných společností či církevních právnických osob. Poskytovatelem je tedy subjekt, který poskytuje sociální služby při splnění podmínek stanovených zákonem⁵. Poskytovatelem sociální služby nejsou rodinní příslušníci

¹ Dříve se těmto zařízením říkalo špitály.

² Jedná se například o pečovatelskou službu, sociální rehabilitace, podpora samostatného bydlení apod.

³ V České republice to jsou obce a kraje.

⁴ Dostupný na WWW: <http://iregistr.mpsv.cz>

⁵ Zákon o sociálních službách.

či osoby, které pečují o své blízké v domácím prostředí. Za zřizovatele se označuje subjekt, který je za práci poskytovatele odpovědný.

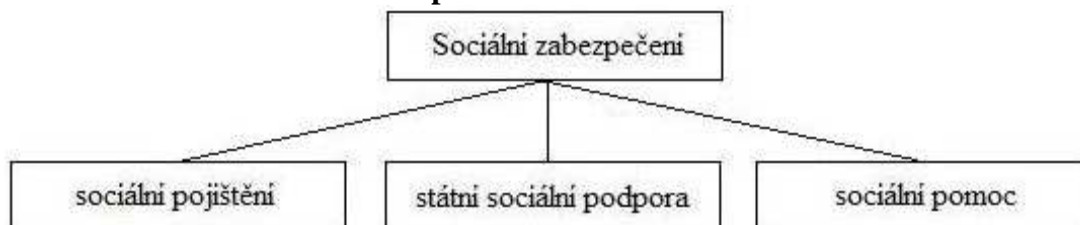
Zřizovateli zařízení poskytující sociální služby mohou být v ČR obce, kraje a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (dále jen „MPSV“). Obce a kraje mohou zřizovat v rámci své samostatné působnosti organizační složky bez právní subjektivity nebo příspěvkové organizace. Zřizovatelem může být také nestátní nezisková organizace. Tyto subjekty mohou dostávat na svou činnost dotace z veřejných rozpočtů, nemají ale na ně právní nárok. Z hlediska právní formy, se jedná o občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti a církevní právnické osoby. Dalším zvláštním druhem jsou nadace, ty mohou činnost poskytovatelů pouze financovat, nikoliv však samy služby poskytovat.

Uživatel se rozumí osoba, která využívá sociální služby, protože se ocitla v nepříznivé sociální situaci. Může jí být kdokoli, kdo vstoupí do smluvního vztahu s poskytovatelem sociální služby. Pojem uživatel se tedy používá v případech, kdy je trvale nebo dočasně zabezpečována pomoc a podpora v dohodnutém rozsahu.

Legislativní zakotvení sociálních služeb v ČR

Sociální zabezpečení obyvatel se v České republice dělí do tří základních pilířů – sociální pojištění, státní sociální podpora a sociální pomoc. Grafické znázornění lze vidět v obrázku č. 2.1. Toto rozdělení vychází z důsledné analýzy toho, jakou sociální situaci řeší jednotlivé dávky, jak jsou tyto dávky financovány a jakým způsobem jsou tyto systémy organizačně řešeny. Takto pojaté základní systémy sociální ochrany obyvatelstva jsou v souladu s nejnovějšími trendy ve vyspělých zemích i se soudobými teoretickými poznatky. Současné světové sociální systémy obsahují jak dávky založené na principu pojištění, tak dávky tzv. výběrového charakteru, kdy jejich výše závisí na konkrétní sociální situaci⁶.

Obr. č. 2.1 Schéma sociálního zabezpečení

Zdroj: Zákon o sociálních službách; vlastní zpracování.

⁶ PRŮŠA, L., 2007 str. 13.

Legislatura⁷ zařazuje sociální služby do oblasti sociální pomoci. Sociální pomoc zahrnuje kromě sociálních služeb také finanční a sociální dávky poskytované osobám, které se ocitly ve stavu hmotné nouze. Sociální služby mohou být poskytovány i mimo státní sociální pomoc, jsou pak hrazeny příjemcem na základě kontraktu jako jakákoliv jiná služba. Stát je však vždy garantem dodržování základních lidských práv. Pravidelně prověřuje činnost těchto subjektů a přiděluje licence, které zaručují občanům, že tyto instituce budou vykonávat to, k čemu se zavázaly.

Právní úprava spadá do rezortu MPSV a dne 1. 1. 2007 nabyl účinnosti nový zákon o sociálních službách, který přinesl očekávanou změnu systému sociální péče. Hlavním důvodem k vypracování nové právní normy, byla především potřeba změnit systém sociálních služeb, který fungoval od 80. let 20. století a již nevyhovoval současným požadavkům.

Mezi hlavní právní předpisy týkající se sociálních služeb patří:

- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách,
- zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 109/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách.

Zákon o sociálních službách vytváří právní rámec pro velké množství vztahů mezi lidmi a institucemi a to v případech, kdy je nezbytné poskytnout podporu a pomoc osobám, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci. Zaručuje každému nárok na poskytnutí sociálního poradenství a nárok na posouzení jeho nepříznivé sociální situace. Současně je zákonem garantováno, že poskytnutá pomoc musí zachovávat jejich lidskou důstojnost a bude vycházet z individuálních potřeb člověka. Stanovuje pravidla pro jejich poskytování a v neposlední řadě upravuje zavedení příspěvku na péči. Zákon rovněž vymezuje práva a povinnosti jak jednotlivců, tak práva a povinnosti obcí, krajů a státu a samozřejmě poskytovatelů sociálních služeb. Práva a nároky podle tohoto zákona se vztahují k občanům České republiky a k občanům členských států EU, dále pak k občanům jiných států, kteří mají na území členské země EU legální dlouhodobý pobyt. Jedná se o tzv. okruh oprávněných osob.

⁷ Zákon o sociálních službách.

2.2 Základní druhy sociálních služeb

Sociální služby jsou činnosti, které mají pomoci řešit nepříznivou sociální situaci. V zákoně o sociálních službách v § 3 písm. b) se definuje nepříznivá sociální situace jako oslabení nebo ztráta schopnosti z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením. Příčiny vzniku této situace jsou velmi různá, proto existuje široká škála sociálních služeb. Je potřeba si také uvědomit, že poskytnutí sociální služby samo o sobě nedokáže tyto příčiny odstranit.

Sociální služby mají člověku pouze pomoci, resp. podporovat jeho vlastní iniciativu vedoucí k řešení nepříznivé situace. Sociální služba nemůže převzít odpovědnost za vlastní osud člověka. O sociální službu musí člověk obvykle požádat sám. Je samozřejmé, že existují stavy, ať z důvodu věku či zdravotního stavu, kdy je člověk odkázán na pomoc prostřednictvím sociálních služeb, ale i v tomto případě musí tato služba působit tak, aby podporovala samostatnost a svébytnost člověka a chránila jeho důstojnost. Aktivní role uživatelů sociálních služeb nekončí uzavřením smlouvy o poskytování sociální služby. Poskytovatel musí s osobou plánovat samotné poskytování služby. Uživatel musí počítat s tím, že pracovníci budou rozebírat jeho osobní a sociální situaci, a že budou vyzývání ke sdělení svých potřeb. Společně se budou uživatelé s poskytovateli sociálních služeb domlouvat na formách, způsobech a konkrétních aktivitách.

Zákon o sociálních službách jasně definuje a trvá na dodržování základních zásad, jako je zachování důstojnosti a lidských práv. Vymezuje individuální rozměr poskytovaných služeb, což znamená, že poskytovatel vychází z potřeb konkrétního uživatele sociálních služeb nikoliv z potřeb skupiny či poskytovatele služeb.

Informace o sociálních službách lze získat například na městských úřadech, případně na obecních či krajských úřadech, v občanských poradnách nebo přímo u poskytovatelů sociálních služeb.

Sociální služby lze podle cíle a zaměření rozdělit do 3 základních skupin:

- sociální poradenství,
- služby sociální péče,
- služby sociální prevence.

Sociální poradenství

Sociální poradenství je základní činností při poskytování jednotlivých druhů sociálních služeb, kterou jsou povinni poskytovatelé sociálních služeb vždy zajistit. Skládá se ze dvou částí: základní sociální poradenství a odborné sociální poradenství.

Bezplatné poskytování **základního sociálního poradenství** vychází ze zákona o sociálních službách a je součástí všech druhů sociálních služeb. Zahrnuje poskytování informací při řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení. Poskytovatelé jsou povinni vždy tuto činnost zajistit.

Odborné sociální poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob. Jedná se například o občanské poradny, manželské či rodinné poradny, sociálně právní poradenství pro osoby se zdravotním postižením a seniory. Jeho součástí je rovněž půjčování kompenzačních pomůcek.

Služby sociální péče

Tyto služby napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou i psychickou soběstačnost. Jejich cílem je umožnit těmto osobám v co nejvyšší možné míře zapojení do běžného života nebo jim zajistit důstojné prostředí a zacházení. Poskytují se jak v domácím prostředí, tak v zařízeních sociálních služeb. Ke službám sociální péče například patří osobní asistence, pečovatelská služba, průvodcovské a předčitatelské služby, denní a týdenní stacionáře, domovy pro seniory a další.

Služby sociální prevence

Takovéto služby napomáhají osobám překonat nepříznivou sociální situaci a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů. Jedná se především o osoby, jejichž nepříznivá sociální situace je způsobena krizovou sociální situací, životními návyky a způsobem života, který vede ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňujícím prostředím a ohrožením práva a zájmů způsobených trestní činností jiné osoby. K těmto službám například patří raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, azylové domy, noclehárny, sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace a další.

2.3 Poskytování sociálních služeb

V příloze č. 2 vyhlášky č. 505/ 2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách⁸, jsou uvedeny veškeré informace týkající se Standardů kvality sociálních služeb. Povinnosti poskytovatelů sociálních služeb jsou uvedeny právě v tomto právním předpisu. Od roku 2002 byly tyto Standardy doporučované MPSV a od 1. 1. 2007 se staly závazným právním předpisem. Standardy se zabývají kvalitativní povahou nabízených služeb a shrnují vše, co se očekává od dobré sociální služby.

Každý poskytovatel musí jasně nabízenou službu definovat a popsat. Musí uvést, jakou službu nabízí, pro koho je určena a kde je možno služby čerpat, za jakých podmínek je služba poskytována a s jakým cílem. Poskytovatel musí dodržovat práva uživatelů rozhodovat o svém vlastním životě. Každý uživatel se sám rozhodne, jakou službu využije a poskytovatel má povinnost sdělit informace o vybrané službě srozumitelně a musí projednat s každým uživatelem jeho požadavky. Poskytovatel musí po rozhodnutí o konkrétní službě uzavřít smlouvu o poskytování sociální služby, kde uvede i podmínky poskytování. Průběh poskytování sociální služby musí být společně naplánován. Poskytovatel má právo žádat od uživatelů pouze ty informace, které jsou nezbytně nutné pro kvalitní poskytování služeb. Uživatel má právo podat stížnost na kvalitu či způsob, jakým je služba poskytována. Povinností poskytovatele je také vytváření a podpora příležitostí v kontaktech s rodinou a přáteli. Uživatel by měl mít informace o pracovnících a poskytovatel je povinen zaručit, že všichni pracovníci jsou zaškoleni a musí mít zpracován program dalšího vzdělávání zaměstnanců. Poskytovatel určuje dobu a místo, kde je možné služby využít. Podává informace týkající se nabízených služeb prostřednictvím internetu, novin či nástěnek a zajišťuje místo, kde je služba poskytována po technické, hygienické i materiální stránce. Sociální služba musí být poskytována kvalitně a bezpečně. Poskytovatel by měl zjišťovat od svých klientů, zda jsou spokojeni se službou a zapojovat do hodnocení kvality i své pracovníky.

Zákon o sociálních službách definuje tři formy, ve kterých mohou být sociální služby poskytovány, jedná se o služby:

- pobytové,
- ambulantní,
- terénní.

⁸ Dostupné na WWW: http://www.mpsv.cz/files/clanky/7338/Priloha_2_505_2006_aktual.pdf [dne 25. 2. 2010].

Pobytovými službami se rozumí poskytnutí ubytování v zařízeních sociálních služeb. **Ambulantními službami** se rozumí takové druhy služeb, za kterými osoba dochází nebo je dopravována do zařízení sociálních služeb. Součástí služeb však ubytování není. **Terénní služby** jsou poskytovány v přirozeném sociálním prostředí osob.

Rozlišení formy má velký význam také z hlediska stanovení způsobu úhrady za poskytnuté služby a stanovení dalších specifických podmínek a povinností poskytovatelů.

Pro poskytování sociálních služeb mohou být zřizována například tato zařízení sociálních služeb: centra denních služeb, denní a týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, chráněné bydlení, sociální poradny, azylové domy, nízkoprahová denní centra, sociální poradny a další.

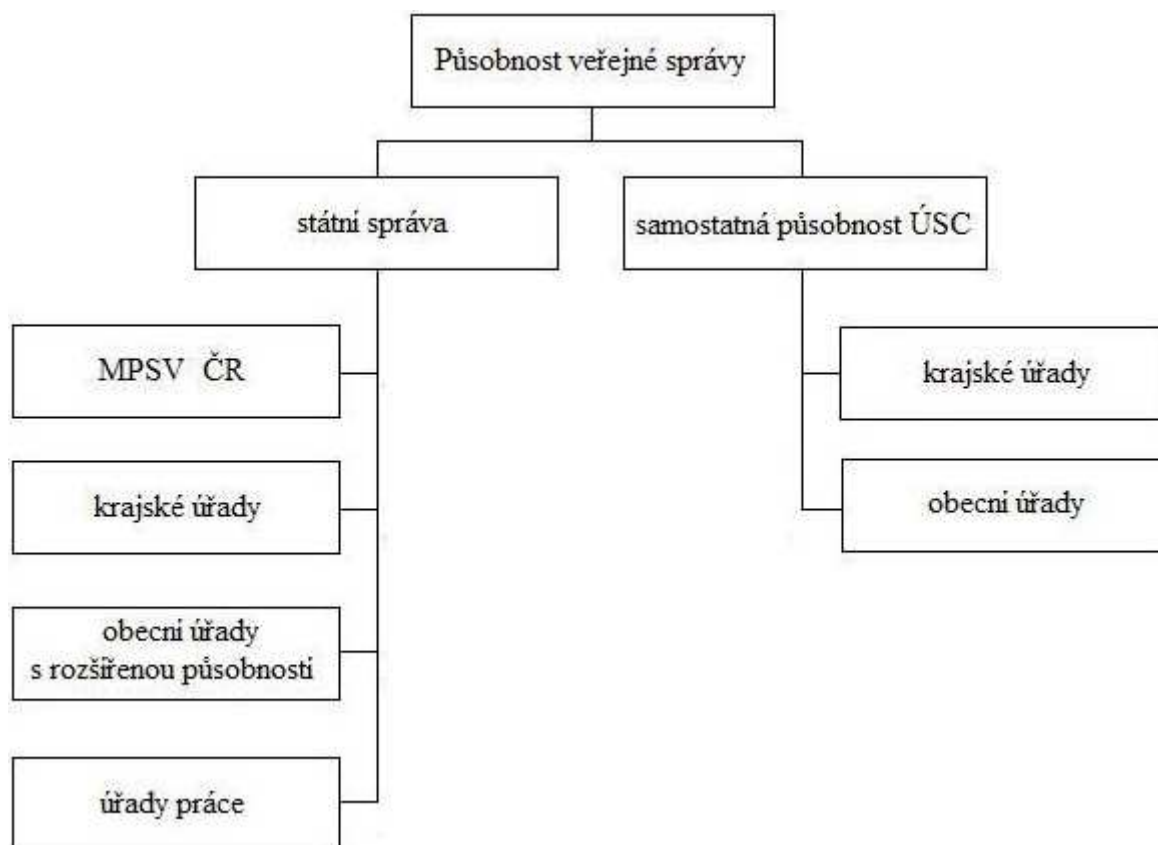
Jak bylo uvedeno v kapitole 2.1, poskytovatelem sociálních služeb mohou být i obce resp. města. Podle zákona o obcích je městem obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády⁹. Pro oblast sociálních služeb může obec zřídit, v rámci samostatné působnosti, příspěvkové organizace nebo organizační složky. Zaměstnanci obce mohou poskytovat své služby například jako terénní pracovníci.

2.4 Působnost veřejné správy v sociálních službách

V oblasti sociálních služeb je orgány veřejné správy vykonávána jednak státní správa a dále pak činnosti v kompetenci samosprávné působnosti územních samosprávných celků, což jsou v České republice obce a kraje (dále jen „ÚSC“). Státní správu vykonává MPSV, krajské úřady, obecní úřady s rozšířenou působností a úřady práce. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností a krajské úřady vykonávají přenesenou působnost. Obce a kraje, v samostatné působnosti vytváří podmínky pro poskytování sociálních služeb na svém území. Grafické znázornění působnosti orgánů veřejné správy ukazuje obrázek č. 2.2.

⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů §3 odst. 1.

Obr. č 2.2 Schéma působnosti veřejné správy v sociálních službách

Zdroj: Zákon o sociálních službách; vlastní zpracování.

Působnost státní správy

Stát určuje podmínky pro poskytování sociálních služeb, avšak jen výjimečně poskytuje sociální služby. MPSV především řídí a kontroluje výkon státní správy v této oblasti a zpracovává střednědobý národní plán rozvoje sociálních služeb. Dále poskytuje dotace na provoz a na rozvojové činnosti v sociálních službách jako je například plánování, standardy kvality apod. Ministerstvo spravuje informační systém příspěvku na péči a určuje tiskopis žádosti o příspěvek a také v odvolacím řízení posuzuje stupeň závislosti žadatele o příspěvek. Celostátní registr poskytovatelů sociální péče rovněž spravuje a zveřejňuje MSPV. V neposlední řadě rozhoduje o akreditacích k provádění inspekci kvality, podílí se na úhradě nákladů inspekce a rozhoduje o námitkách proti jejím výsledkům. Zřizuje také akreditační komisi což je poradní orgán pro přidělování akreditací ke vzdělávání pracovníků v sociálních službách.

Kraje mají zásadní vliv na charakter a rozsah sociální sítě sociálních služeb. V přenesené působnosti je jim svěřována působnost v oblasti registrace a kontroly poskytovatelů sociálních služeb, vedou krajský registr poskytovatelů. Jednotlivé krajské úřady kontrolují dodržování

povinností poskytovatelů sociálních služeb, vedou řízení o správních deliktech těchto poskytovatelů a rozhodují v odvolacím řízení o přidělení příspěvku na péči. Krajský úřad také zajišťuje poskytnutí sociální služby v případě, kdy poskytovatel ukončil poskytování sociálních služeb z důvodů zrušení jeho registrace, pozbytí její platnosti, popřípadě z jiného důvodu a to osobám, které se nacházejí v bezprostředním ohrožení svých práv a zájmů a nejsou schopny si samy zajistit pokračující poskytování sociálních služeb.

Se snižováním aktivit státu se zvyšuje role obcí v sociální oblasti. Řešení mnoha sociálních problémů spočívá výhradně na obcích. Stát a jeho orgány mohou být nápomocny, ovšem skutečné řešení zabezpečit nemohou. **Úřad obce s rozšířenou působností** vykonává státní správu v přenesené působnosti. Obce s rozšířenou působností koordinují poskytování sociálních služeb a poskytují odborné sociální poradenství. Rozhodují o přidělení příspěvku na péči, vykonávají k tomu potřebné sociální šetření a vyplácejí příspěvek na péči a to osobám, v jejímž spádovém území má žadatel o příspěvek na péči trvalý nebo hlášený pobyt. Stanovují úhradu za stravu a péči, v případě umístění dítěte do zařízení sociálních služeb na základě rozhodnutí soudu o nařízení ústavní nebo ochranné výchovy. Rovněž zajišťují osobě, které není poskytována sociální služba a je v takové situaci, kdy neposkytnutí pomoci by mohlo ovlivnit její život, poskytnutí sociální služby, nebo jinou formu pomoci a to v nezbytném rozsahu. Všechny příslušné obecní úřady jsou vybaveny výpočetní technikou vybavenou softwarem a jsou propojeny do centrálního informačního systému. Informační systém ulehčuje práci odborným pracovníkům a současně může být využíván pro analytickou činnost.

Úřady práce provádějí vyšetření zdravotního stavu k určení stupně závislosti a určují stupeň závislosti žadatele o příspěvek na péči. Tento výsledek pak sdělují obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

Samostatná působnost územních samosprávných celků

Obce a kraje ve své samostatné působnosti vytvářejí podmínky pro poskytování sociálních služeb na svém území a sestavují střednědobé plány poskytování sociálních služeb. Jak bylo řečeno dříve, obce a kraje mohou poskytovat sociální služby či zřizovat příspěvkové organizace.

Kraj v samostatné působnosti zjišťuje potřeby poskytování sociálních služeb, zajišťuje dostupnost potřebných informací, spolupracuje s obcemi, s poskytovateli a dalšími kraji

při zprostředkování pomoci. Ve spolupráci s obcemi, poskytovateli a uživateli zpracovává střednědobý plán rozvoje sociálních služeb a následně vyhodnocuje jeho plnění a informuje o tom ministerstvo. Kraj rovněž poskytuje dotace na provoz poskytovatelům sociálních služeb.

Obce v samostatné působnosti zjišťují potřeby poskytování sociálních služeb na svém území, zajišťují dostupnost informací o sociálních službách a spolupracují s dalšími obcemi, kraji a s poskytovateli při zprostředkování pomoci, popřípadě zprostředkování kontraktu mezi uživatelem a poskytovatelem sociální služby. Obec také poskytuje dotace registrovaným poskytovatelům sociálních služeb.

2.5 Financování sociálních služeb

Sociální služby jsou financovány vícezdrojově. Zákon o sociálních službách upravuje způsob, jakým způsobem lze financovat sociální služby. Základními finančními zdroji jsou¹⁰:

- úhrada od uživatelů,
- dotace z veřejných rozpočtů,
- příspěvky zřizovatelů sociálních služeb,
- další zdroje.

Finanční soběstačnost uživatelů sociálních služeb je posílena tím, že je zaveden nový finanční nástroj ve formě příspěvku na péči a zároveň se také dotace podílejí na zajištění dostatečného množství sociálních služeb. Tyto dotace jsou směřované jak k zřizovatelům, tak k poskytovatelům sociálních služeb.

Úhrada od uživatelů

Sociální služby se poskytují dle zákona o sociálních službách bez úhrady nebo za částečnou nebo plnou úhradu nákladů.

Bez úhrady nákladů se poskytují tyto služby: sociální poradenství, raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, krizová pomoc, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, terénní programy, sociální rehabilitace, sociální služby

¹⁰ Otázky a odpovědi k zákonu o sociálních službách, dostupné na WWW:
http://www.mpsv.cz/files/clanky/2974/otazky_odpovedi_22-rev2.pdf [cit. dne 7. 11. 2009],

v kontaktních centrech a nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež, služby sociálně terapeutických dílen a sociální služby poskytované v intervenčních centrech.

Sociální služby poskytované za úhradu nákladů hradí osoba ve výši sjednané ve smlouvě uzavřené s poskytovatelem služby. Zákon vydává prováděcí předpis, který stanovuje maximální výši úhrad. Toto omezení slouží především proto, aby nedošlo k vytvoření komerční činnosti orientované na zisk. Tyto služby se dále člení na služby

- pobytové,
- asistenční,
- azylové.

Do **pobytových služeb** můžeme zařadit například služby poskytované v týdenních stacionářích, v domovech pro osoby se zdravotním postižením nebo v domovech pro seniory či domovech se zvláštním režimem a také ve zdravotnických zařízeních ústavní péče při poskytování sociálních služeb. V těchto zařízeních se hradí ubytování, strava a péče poskytovaná ve stanoveném rozsahu. Konkrétní výše úhrady je sjednávána ve smlouvě o poskytnutí sociálních služeb. Poskytovatelé si sami stanoví výši úhrady za ubytování a stravu, avšak nesmí překročit vyhláškou¹¹ stanovené maximální částky. Po úhradě za ubytování a stravu musí osobě zůstat alespoň 15 % jejího příjmu. Při poskytování těchto služeb v týdenních stacionářích se jedná o 25 % příjmu. Úhrada za péči se stanoví v plné výši přiznaného příspěvku, v týdenních stacionářích se však jedná o 75 % přiznaného příspěvku.

Mezi **asistenční služby** patří například osobní asistence, pečovatelská služba, tísňová péče, průvodcovské a předčitatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, služby v centrech denních služeb a služby v denních stacionářích. Zde se hradí základní činnosti v rozsahu stanovené smlouvou, s tím, že maximální výše úhrady je stanovena stejnou vyhláškou jako u pobytových služeb. Obecně lze říci, že maximální výše úhrady jsou:

- 85 Kč za hodinu za úkony těchto služeb
- 140 Kč za zabezpečení celodenní stravy v rozsahu minimálně 3 hlavních jídel, z toho 70 Kč za oběd
- 160 Kč za poskytování ubytování v případě zabezpečení pobytových služeb

Maximální výše úhrady za poskytnutí tísňové péče je rovna skutečným nákladům na provoz technických komunikačních prostředků.

¹¹ Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

Do **azylových služeb** se řadí azylové domy, domy na půl cesty a terapeutické komunity, kde se hradí za ubytování, stravu a za poskytování sociálních služeb v terapeutických dílnách, rovněž v rozsahu stanoveném smlouvou. Obecně lze opět říci, že maximální výše úhrady jsou stejné jako u asistenčních služeb. Výjimku tvoří služby v domech na půl cesty, kdy maximální výše je stanovena 90 Kč. Výši úhrady v noclehárnách stanovuje poskytovatel, rovněž poskytovatel stanovuje výši úhrady v nízkoprahových denních centrech.

Předpokládá se, že z větší části by měla být úhrada pokryta z příspěvku na péči. Příspěvek na péči je poskytován osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu budou potřebovat pomoc jiných osob při péči o vlastní osobu či při zajištění soběstačnosti. Příspěvek je poskytován ve čtyřech úrovních, a to: lehká závislost, středně těžká závislost, těžká závislost a úplná závislost. O konkrétním stupni závislosti rozhoduje úřad práce na základě zdravotního stavu žadatele podle nálezu ošetřujícího lékaře. Příspěvek na péči vyplácí obecní úřad s rozšířenou působností. Tento příspěvek náleží osobě, o kterou má pečováno, nikoliv osobě, která péči zajišťuje.

Dotace z veřejných rozpočtů

Na financování sociálních služeb mohou být poskytnuty dotace ze státního rozpočtu a také dotace z rozpočtu obce nebo kraje. Na poskytnutí dotace není právní nárok, dotace jsou nenárokové. Všichni poskytovatelé, kteří jsou zapsáni do Registru poskytovatelů sociálních služeb, mohou žádat o dotace. Poskytnutí dotace má však vždy dvě podmínky. První podmínkou je zajištění prostředků, ze kterých lze následně dotaci vyplácet a druhou podmínkou je odůvodnění žádosti o dotaci. Dotace na služby nejsou zaručeny ani státem, ani kraji. Fungování systémů závisí na rozhodování odpovědných úředníků a na tom, kolik prostředků bude stát do systému uvolňovat.

Předpokládá se, že nejdůležitějším zdrojem příjmů pro poskytování sociálních služeb by měly být finanční prostředky poskytované formou dotací ze státního rozpočtu¹². Zákon o sociálních službách stanovuje, že tyto dotace se poskytují na zajištění poskytování sociálních služeb poskytovatelům sociálních služeb, kteří jsou zapsáni v registru. Dotace se poskytuje k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálních služeb v souladu se zpracovaným střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb. Tyto dotace se poskytují prostřednictvím rozpočtu kraje. Žádost předkládá MPSV příslušný krajský úřad a obsahuje

¹² MATOUŠEK, O. a kol., 2007 str. 48.

vždy mimo jiné náležitosti zpracovaný střednědobý plán rozvoje sociálních služeb a výši požadavku o dotaci. Zákon už blíže nespecifikuje, jakou část nákladů má dotace pokrývat. Tato koncepce financování sociálních služeb představuje zrovnoprávnění poskytovatelů sociálních služeb. O dotaci musí žádat každý subjekt, nikoli pouze nestátní subjekt, jak tomu bylo dříve.

Ze státního rozpočtu se poskytují rovněž účelové dotace na podporu sociálních služeb, které mají celostátní či nadnárodní charakter nebo v případě mimořádných situací. Dále může být dotace použita na činnosti, které mají rozvojovou povahu. Jedná se především o vzdělávání pracovníků v sociálních službách, na podporu kvality sociálních služeb a na zpracování střednědobých plánů krajů a obcí v oblasti sociálních služeb. MPSV poskytuje tyto dotace přímo poskytovatelům sociálních služeb, popřípadě územním samosprávným celkům, kteří jsou zapsáni v Registru poskytovatelů sociálních služeb. V systému sociálních služeb se státní rozpočet podílí na financování této oblasti asi 70 %¹³.

Obecní (i krajské) rozpočty spolufinancují provoz sociálních služeb z pozice svých zřizovatelských funkcí a dále poskytují dotace v rámci svých vlastních grantových řízení. Tyto dotace poskytují na financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálních služeb poskytovatelům sociálních služeb, kteří jsou zapsáni v registru. Podíl územních rozpočtů na financování sociálních služeb činí asi 10 % z celkových nákladů¹⁴.

Příspěvky zřizovatelů sociálních služeb

Významné místo při poskytování sociálních služeb mají nestátní organizace. Do této skupiny subjektů patří fyzické a právnické osoby podnikatelského nebo nepodnikatelského charakteru, jedná se například o sdružení, hnutí, spolky, nadace a zájmová sdružení. Jestliže je zřizovatelem právě nestátní subjekt, může financovat svoji činnost také z vlastních prostředků. Jedná se například o členské příspěvky, výtěžky ze sbírek, příjmy od sponzorů a podobně.

Členské příspěvky jsou stabilním zdrojem příjmu neziskových subjektů. Výši členského příspěvku si stanovuje každá organizace samostatně. Podle zákona o daních z příjmu¹⁵ jsou členské příspěvky předmětem daně, ale na některé se vztahuje osvobození od daně. Jedná

¹³ Priority rozvoje sociálních služeb na období 2009 - 2012, dostupné na WWW: http://www.mpsv.cz/files/clanky/7759/Priority_rozvoje_soc_sluzeb.pdf [cit. dne 21. 11. 2009].

¹⁴ Priority rozvoje sociálních služeb na období 2009 - 2012, dostupné na WWW: http://www.mpsv.cz/files/clanky/7759/Priority_rozvoje_soc_sluzeb.pdf [cit. dne 21. 11. 2009].

¹⁵ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.

se především o členské příspěvky podle stanov, statutu, zřizovacích nebo zakladatelských listin.

Dalším zdrojem vlastních prostředků mohou být příjmy z pořádání veřejných sbírek. Za veřejnou sbírku se považuje získávání a shromažďování finančních prostředků od předem určeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel. Právníká osoba, která sbírku koná je povinna toto oznámit příslušnému krajskému úřadu a v hlavním městě Praze Magistrátu hlavního města Prahy. Sbírký se konají několika možnými způsoby jako například shromažďováním příspěvků na předem vyhlášeném zvláštním bankovním účtu, sběracími listinami, pokladničkami v místech určených k přijímání příspěvků, prodejem předmětů, jestliže je příspěvek zahrnut v jejich ceně, prodejem vstupenek na veřejná kulturní nebo sportovní vystoupení anebo jiné všeobecně přístupné akce pořádané za účelem získání příspěvku. Táž právnická osoba nesmí ke stejnému účelu konat několik sbírek souběžně¹⁶.

Zdrojem příjmů mohou být rovněž příjmy z pronájmu majetku. Tyto příjmy jsou předmětem daně z příjmu. Výjimku tvoří nájemné získané z pronájmu státního majetku, tyto příjmy jsou odváděny do státního rozpočtu. Od daně z příjmu jsou osvobozeny příjmy z pronájmu nemovitostí, které jsou součástí nadačního jmění a jsou zapsány v nadačním rejstříku, dále příjmy plynoucí z pronájmu uměleckých děl, která jsou součástí nadačního jmění a jsou zapsána v nadačním rejstříku.

Další zdroje

Do této skupiny zdrojů můžeme zařadit například dary, sponzoring nebo finanční prostředky ze zdrojů Evropské unie.

V případě darů se nejedná jen o finanční příspěvek nebo příspěvek ve formě hmotných statků, například poskytnutí zdarma věcný dar, zboží, materiál či službu. V případě darů se jedná také o osobní spoluúčast. Dárce může například nabídnout svou dobrovolnou práci, zprostředkovat užitečné kontakty nebo předat nový nápad.

Náklady (výdaje) na propagaci a reklamu jsou daňově uznatelnými náklady a sponzor je tak může v plné výši zahrnout do základu daně. Na rozdíl od odčitatelné položky „dary“, sponzorský příspěvek snižuje základ daně v plné výši.

¹⁶ Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách), ve znění pozdějších předpisů.

Po vstupu do EU má Česká republika možnost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti. MPSV zajišťuje čerpání prostředků z Evropského sociálního fondu (dále jen „ESF“). ESF je jedním ze strukturálních fondů Evropské unie¹⁷. Hlavním posláním je rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti a podpora sociálního začleňování osob. Celkový objem finančních prostředků z ESF pro Českou republiku na programové období 2007 – 2013 činí 3,8 mld EUR. Na období 2004 – 2006 bylo přiděleno ČR 456,98 mil. EUR¹⁸. V sociální oblasti mají tak obce, kraje a nestátní neziskové organizace možnost čerpat tyto finanční prostředky. Odbor sociálních služeb MPSV vyhlašuje grantové schéma pro jednotlivé programy, které jsou zaměřeny na jednotlivé poskytovatele či zadavatele sociálních služeb. Finanční prostředky se poskytují jednotlivým úspěšným předkladatelům.

Odbor sociálních služeb MPSV rovněž vytváří vlastní systémové a národní projekty, které jsou realizovány formou veřejné zakázky. Odbor se těmito celorepublikovými programy zajišťuje například podporu vzdělávání pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb, kvalitu sociálních služeb a podobně. V souladu se zákonem o veřejných zakázkách je na základě předložených nabídek vybrán 1 dodavatel, který dané činnosti realizuje.

¹⁷ Druhým strukturálním fondem EU je Evropský fond pro regionální rozvoj.

¹⁸ Evropský sociální fond v ČR, dostupné na WWW: <http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr> [cit. dne 22. 11. 2009].

3 FINANCOVÁNÍ A POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VYBRANÝCH MĚST

Role obcí¹⁹ v sociální oblasti jsou obecně vymezeny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“). Hlavním nástrojem jednotlivých obcí pro uspokojování sociálních potřeb občanů by měl být tzv. komunitní plán. Cílem je především přispět ke zvýšení dostupnosti jednotlivých forem sociálních služeb a zároveň se tím sníží i riziko sociálního vyloučení.

Kapitola je zaměřena na poskytování a financování sociálních služeb z rozpočtu města. Tato problematika je rozpracována a pro přehlednost členěna v následujících aspektech: odbory magistrátu v sociální oblasti, organizace zřízené městem a poskytování dotací z rozpočtu města na sociální služby. Kapitola je rozdělena do dvou částí. První podkapitola se zabývá Statutárním městem Opavou a druhá podkapitola je zaměřena na Statutární město Frýdek-Místek. Nejdříve jsou uvedeny základní informace o městech - jejich poloha, rozloha, počet obyvatel, informace o poskytovatelích sociálních služeb apod. Dále je kladen důraz na odbory magistrátů, které se zabývají sociální sférou a příspěvkové organizace zřízené městy v oblasti sociálních služeb. Poslední části jednotlivých podkapitol vysvětlují proces poskytování účelových dotací na sociální služby a jsou rovněž uvedeny informace o konkrétních částkách poskytnutých a schválených dotací.

3.1 Statutární město Opava

Město leží na řece Opavě v úrodném údolí, ohraničeném na jihozápadě výběžky Nízkého Jeseníku. Nachází se v Moravskoslezském kraji na rozloze 90 km². Centrum města se nachází v nadmořské výšce 257 m. Je průmyslovým i kulturním centrem českého Slezska. Ke dni 31. 12. 2009 má město 59 064 obyvatel a skládá se z části spravované přímo opavským magistrátem a dalšími 8 samosprávnými městskými částmi (Malé Hoštice, Komárov, Suché Lazce, Podvihov, Zlatníky, Milostovice, Vlaštovičky a Vávrovice).

Ve městě sídlí i mimo jiné tyto významné úřady: Státní úřad inspekce práce s celorepublikovou působností, Katastrální úřad Moravskoslezského kraje a Zemský archiv v Opavě s oblastní působností krajů Moravskoslezský a Olomoucký.

¹⁹ Za obec se v ČR pokládá také město. Podle zákona o obcích musí mít město alespoň 3 000 obyvatel, pokud tak na návrh obce staví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.

Zastupitelstvo města s přihlédnutím na počet obyvatel může mít podle zákona²⁰ 25 – 45 členů. V tomto volebním období má opavské zastupitelstvo 45 členů. Radu města tvoří primátor, dva náměstci a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva. Počet členů rady města je v současné době 11. Primátorem Opavy je od roku 2002 pan Ing. Zbyněk Stanjura.

Ve městě se nachází 17 mateřských a 14 základních škol, které jsou příspěvkovými organizacemi zřizované městem a jedno zařízení školního stravování zřizované také městem. Dále zde najdeme také několik středních škol různého zaměření, tři vyšší odborné školy a Slezskou univerzitu. Město je zřizovatelem také kulturních příspěvkových organizací, mezi které patří Slezské divadlo Opava, Knihovna Petra Bezruče a Oko, Opavská kulturní organizace. V oblasti sociálních služeb je město zřizovatelem jedné příspěvkové organizace a tou je Seniorcentrum Opava.

Poskytovateli sociálních služeb jsou v Opavě především právnické osoby typu občanských sdružení, obecně prospěšných společností a církevních právnických osob. Na území Opavy poskytuje sociální a související služby celkem 44 organizací. Tyto organizace mohou každoročně žádat o poskytnutí účelové dotace z rozpočtu města. Některé organizace poskytují své služby pouze jedné skupině osob a naopak některé organizace nabízejí své služby více skupinám osob²¹. Existují také organizace, které mají více pracovišť na území města, ovšem jsou uváděny jako jedna organizace. Péčí o děti a rodinu se zabývá 24 organizací, péčí o osoby se specifickými sociálními problémy 8 organizací, služby pro národnosti menšiny nabízí 7 organizací, péčí o osoby zdravotními problémy se zabývá 21 organizací a také tuto službu nabízí příspěvková organizace města Seniorcentrum Opava. Péčí o seniory se zabývá 6 organizací, dále Seniorcentrum a tři kluby důchodců. Kluby důchodců jsou zřizovány Statutárním městem Opavou a město přispívá ze svého rozpočtu na jejich provoz, proto jsou také do této práce zařazeny. Do klubu důchodců může přijít kdokoli ze seniorů v otevírací době. Kluby důchodců se zabývají společenskou, kulturní a jinou zájmovou činností pro seniory. Grafické znázornění počtu organizací poskytující sociální služby jednotlivým skupinám uživatelů ukazuje obrázek č. 3.1. Počet organizací v obrázku zahrnuje i příspěvkovou organizaci zřizovanou městem, kluby důchodců zde nejsou započítávány²².

Statutární město Opava nezřizuje žádné organizační složky v sociální oblasti.

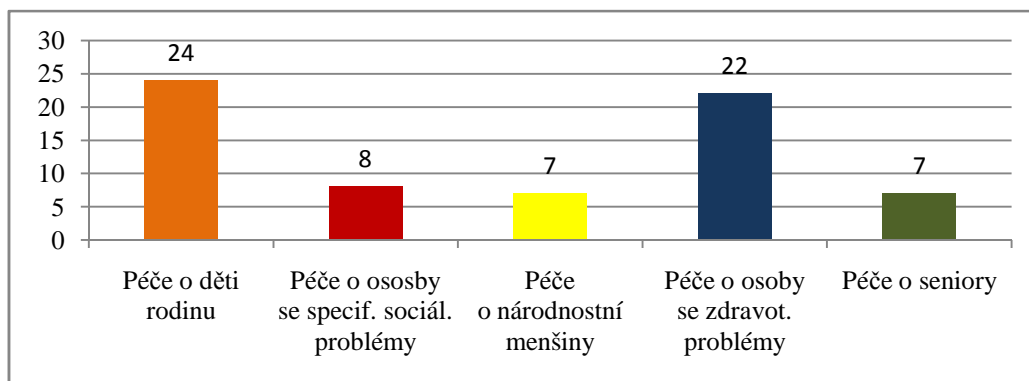
²⁰ Zákon č. 128/2000 Sb, o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

²¹ Jedná se o skupiny osob nazvaných podle komunitního plánu, které budou uvedeny v další části textu.

²² Nejsou zde započítávány z důvodu ovlivnění celkového počtu organizací. Opava provozuje tři kluby, které však mají stejnou činnost.

Fyzické osoby rovněž mohou poskytovat sociální služby. Podle Registru poskytovatelů sociálních služeb se v Opavě jedná o Vladimíru Martinkovou, která provozuje Agenturu služeb pro rodinu a domácnost. Fyzické osoby poskytující sociální služby nejsou zde započítávány²³.

Obr. č. 3.1 Organizace poskytující sociální služby dle skupin uživatelů v Opavě

Zdroj: Statutární město Opava; vlastní zpracování.

Seznam všech organizací sociálních a souvisejících služeb na území Statutárního města Opavy uvádí příloha č. 1.

Odbor sociálních věcí

Magistrát statutárního města Opavy se člení celkem na 18 odborů. Sociální oblast má na starosti Odbor sociálních věcí. V čele odboru stojí v současné době (r. 2010) paní Ing. Jindřiška Těžká. Odbor má 51 zaměstnanců včetně vedoucí odboru a pracovnice sekretariátu. Skládá se ze 4 oddělení a to:

- oddělení pomoci v hmotné nouzi,
- oddělení sociálních služeb,
- oddělení pomoci zdravotně postiženým občanům,
- oddělení sociálně-právní ochrany dětí.

Každé oddělení má svého vedoucího. Pracovní pozice zaměstnanců odboru sociálních věcí je referent. V jednotlivých odděleních jsou ovšem pracovníci, kteří mají specializované zaměření. Informace o těchto zaměstnancích a celkovém počtu zaměstnanců včetně vedoucího oddělení uvádí tabulka č. 3.1. Pro vysvětlení tabulky: na úseku komunitního plánování se jedná o koordinátorku a asistentku komunitního plánování. Terénní pracovníci

²³ Nejsou zde započítávány z důvodu, že se nejedná o žádnou právnickou osobu.

v oddělení sociálních služeb provádějí sociální šetření příspěvku na péči a v oddělení pomoci zdravotně postiženým občanům vede každý zaměstnanec svoji určenou agendu.

V další části práce je pozornost kladena především na oddělení sociálních služeb.

Tab. č. 3.1 Členění odboru sociálních věcí v Opavě

Název oddělení	Počet zaměstnanců	Pracovní zaměření (počet zaměstnanců)
Odd. pomoci v hmotné nouzi	13	sociální kurátor (1)
Odd. sociálních služeb	14	komunitní plánov.(2), terénní pracovník (7)
Odd.pomoci zdrav. postiženým obč.	8	
Odd. sociálně-právní ochrany dětí	14	kurátor pro mládež (3), terénní pracovník (2)

Zdroj: Statutární město Opava; vlastní zpracování.

Oddělení sociálních služeb má na starosti vše, co se týká příspěvku na péči a komunitního plánování. V oblasti týkající se příspěvku na péči odbor provádí například tyto činnosti²⁴:

- poskytuje základní sociální poradenství,
- rozhoduje o přiznání příspěvku na péči a vede jejich evidenci,
- provádí výplatu tohoto příspěvku z prostředků státního rozpočtu,
- provádí sociální šetření a navrhuje stupeň závislosti,
- kontroluje, zda je příspěvek na péči využit,
- spolupracuje se státními orgány, zdravotnickými zařízeními a zařízeními sociálních služeb, dále s církvemi, občanskými sdruženími apod.

Dne 18. 12. 2007 byl schválen strategický dokument s názvem Komunitní plán rozvoje sociálních a souvisejících služeb Statutárního města Opavy na období 2008 – 2010. Posláním komunitního plánování je zajišťování sociálních služeb v co nejširším měřítku. Obor sociálních služeb provádí v této oblasti následující činnosti²⁵:

- zodpovídá za průběh, realizace a výstupy procesu komunitního plánování,
- jedná s dodavateli a zodpovídá za uzavírání a plnění uzavřených smluv,
- koordinuje práci všech pracovních skupin v jednotlivých vymezených sociálních oblastech,
- vede a zajišťuje informační a propagační kampaně celého projektu.

²⁴ Statutární město Opava, dostupné na WWW: <http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=210> [cit. dne 22. 11. 2009].

²⁵ Statutární město Opava, dostupné na WWW: <http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=210> [cit. dne 22. 11. 2009].

Proces komunitního plánování je velmi složitý, zapojují se zde nejen poskytovatelé sociálních služeb a uživatelé, ale také město, coby zadavatel. Zaměstnanci odboru sociálních věcí pracují v těchto skupinách, které jsou totožné s cílovou skupinou uživatelů sociálních služeb:

- koordinační (řídící) skupina,
- péče o děti a rodinu,
- péče o osoby se specifickými sociálními problémy,
- péče o národnostní menšiny,
- péče o osoby se zdravotními problémy,
- péče o seniory.

Příspěvkové organizace města v sociální oblasti

Seniorcentrum Opava

Jedná se o jedinou příspěvkovou organizaci v této oblasti, jejichž zřizovatelem je město. Název Seniorcentrum Opava se používá od roku 2008, do té doby se používal název Domov - Penzion pro důchodce. V současné době poskytuje služby svým klientům ve 4 budovách. Hlavní činností Seniorcentra je:

- ubytování a stravování,
- pečovatelská služba,
- Senior klub.

Poplatky a nájem za ubytování si platí klienti sami. Některé byty má v pronájmu opavská organizace Fokus, kde za ubytovanými dochází také sociální pracovnice, která s nimi vyřizuje potřebné záležitosti. V objektu budovy se nachází také kuchyň, kde se vaří v současné době jen obědy. Vaří se jak klasická strava, tak i dietní či diabetická. Je zde možnost donášky obědů až ke dveřím bytu nebo docházení do jídelny. Není povinností klienta využívat možnost donášky oběda pouze Seniorcentrem, ale mohou využít i služeb jiných organizací ve městě. Možnost obědů využívají také důchodci z okolí a podnikatelé, kteří mají sídlo podnikání blízkosti Seniorcentra.

Pečovatelská služba je poskytována v domácnostech klientů. Je určena jak pro klienty Seniorcentra, tak pro obyvatele Opavy a jejich městských částí. Poskytují se služby dle požadavků klienta, například úklid domácnosti, pomoc s osobní hygienou, nákupy apod.

Další poměrně novou službou, kterou mohou klienti využít je možnost navštěvování Senior klubu, který slouží pro volnočasové aktivity s možností připojení k internetu zdarma.

Organizace má také vedlejší činnost. Jedná se o pronájem nebytových prostor a pohostinství. V čele Seniorcentra je ředitel, který je jmenován radou města. Za financování je odpovědný ředitel, avšak důležité věci musí být schváleny radou, jedná se například i o poradník čekatelů. Dříve měl odbor sociálních věcí na starosti veškeré sociální šetření, agendu přidělování bytů, apod., avšak od roku 2006 je vše předáno do rukou samotného Seniorcentra. Z rozpočtu města na rok 2010 byl poskytnut příspěvek na provoz ve výši 900 000 Kč. Jedná se o nejmenší částku za poslední tři roky. V roce 2009 zastupitelstvo města schválilo příspěvek na provoz ve výši 2 500 000 Kč a v roce 2008 se jedná o příspěvek ve výši 1 700 000 Kč.

Poskytování dotací z rozpočtu města

Poskytovateli sociálních služeb jsou v Opavě především právnické osoby typu občanských sdružení, obecně prospěšných společností a církevních právnických osob. Tyto organizace mohou každoročně žádat o poskytnutí účelové dotace z rozpočtu města.

Prostřednictvím odboru sociálních věcí vyzývá každoročně Statutární město Opava k možnosti získání dotací na poskytování sociálních a souvisejících služeb z rozpočtu města.

Rada města pro rok 2010 rozhodla o vyhlášení dotačních programů na podporu:

- stávajících sociálních služeb,
- rozvoje sociálních služeb,
- občanských aktivit svépomocného charakteru v sociální sféře,
- chráněných dílen, chráněného zaměstnávání pro osoby s duševním omezením, integrace dlouhodobě nezaměstnaných osob do pracovního procesu,
- hospicové péče.

O dotace mohou žádat registrovaní poskytovatelé sociálních služeb a neziskové organizace. O tyto dotace lze žádat na základě zpracovaných Zásad pro poskytování účelových dotací na poskytování sociálních a souvisejících služeb z rozpočtu Statutárního města Opavy pro rok 2010 (dále jen „Zásady“). Účelem těchto Zásad je především stanovení jednotných a závazných podmínek pro žadatele a příjemce veřejné finanční podpory poskytované z rozpočtu města. Podmínky dotačního programu jsou zveřejňovány na úřední desce, webových stránkách města a v místním tisku.

Do výběrového řízení se mohou přihlásit právnické i fyzické osoby splňující podmínky Zásad s výjimkou příspěvkových organizací Statutárního města Opavy. Účelové dotace na občanské

aktivity svépomocného charakteru a jiných souvisejících aktivit jsou poskytovány maximálně do výše 25 000 Kč. Na poskytnutí dotace není právní nárok a důvody neposkytnutí dotace se nesdělují.

Žadatel se do výběrového řízení přihlašuje žádostí na předepsaném formuláři. Předkládaná žádost napsaná rukou není zaregistrována. K žádosti se povinně přikládá:

- kopie o právní subjektivitě žadatele a registraci sociální služby²⁶,
- výroční zpráva včetně rozpočtu organizace v tištěné podobě,
- ceník poskytovaných sociálních služeb jak v tištěné podobě, tak elektronicky.

Každá žádost o poskytnutí dotace se skládá ze dvou částí. V první části se uvádějí informace o žadateli, druhá část se nazývá projektová část. Registrovaní poskytovatelé vypracovávají projektovou část jednotlivě za každou sociální službu, tzn. za každý projekt. Ostatní žadatelé vyplňují projektovou část pouze jednou. Ostatními žadateli se rozumí různé kluby, svazy apod²⁷. Jedná se o poskytování účelových dotací na občanské aktivity svépomocného charakteru a jiných souvisejících aktivit.

Přípravu a celý průběh dotačního řízení zajišťuje odbor sociálních věcí. Odbor rovněž navrhuje vyřazení žadatele, jehož žádost nesplňuje podmínky dané Zásadami nebo je nedostatečně vyplněna či nedodržuje vyhlášené téma a případně vyzve žadatele k doplnění. Předložené žádosti posuzuje Komise rady pro komunitní plán ve spolupráci s koordinační skupinou komunitního plánování dle kritérií pro posuzování žádostí. Komise doporučí poskytnutí dotace, její výši a účel použití radě města. O poskytnutí účelových dotací rozhoduje zastupitelstvo města na návrh rady města. Výsledky výběrového řízení jsou zveřejněny na webových stránkách města do 15 dnů od rozhodnutí zastupitelstva.

Uzávěrka pro podání žádosti o dotaci na rok 2010 byla 4. 9. 2009. Žadatel podává žádost o poskytnutí dotace v tištěné podobě ve dvou vyhotoveních a elektronicky včetně všech příloh.

Do roku 2010 se grantovým systémem zabýval finanční a rozpočtový odbor. Proto informace o poskytnutých dotacích najdeme v rozpočtu města pod tímto odborem. Avšak od roku 2010 má sociální dotace na starosti odbor sociálních věcí.

²⁶ Jedná se o tyto dokumenty: kopie dokladů prokazujících právní subjektivitu poskytovatele, kopie dokladů prokazujících statutárního zástupce poskytovatele, kopie rozhodnutí o registraci nebo kopie žádosti o registraci sociální služby, v případě, že nebylo vydáno rozhodnutí o registraci.

²⁷ Například klub bechtěreviků.

Dne 15. 12. 2009 zastupitelstvo města schválilo dotace na poskytování sociálních a souvisejících služeb z rozpočtu města na rok 2010 ve výši 12 255 000 Kč. Žádost podalo 20 žadatelů na 50 projektů. Celkem žadatelé požadovali 16 313 821 Kč. Žádný projekt v roce 2010 nebyl z důvodu formálních či jiných nedostatků vyloučen. Finančně podpořených žádostí rozpočtu města bylo 45, žádnou dotaci tedy nedostalo 5 projektů. Podrobné informace o žadatelích, projektech a výši dotací v letech 2008 – 2010 uvádí příloha č. 2. V průběhu roku je možné dofinancování projektu z rozpočtu města. Informace o poskytování dotací v letech 2008 – 2010 názorně ukazuje tabulka č. 3.2.

Tab. č. 3.2 Poskytování dotací z rozpočtu města Opavy

Poskytování dotací z rozpočtu města	2008	2009	2010
Celkový počet žadatelů	24	22	20
Celkový počet žádostí	43	38	50
Finančně podpořených žádostí z rozpočtu	33	34	45
Požadavek od města celkem (v Kč)	18 054 316	16 496 629	16 313 821
Schválená výše dotací celkem (v Kč)	10 972 616	12 255 000	12 255 000

Zdroj: Statutární město Opava; vlastní zpracování.

Občanské sdružení Areka ZO ČSOP a občanské sdružení Preeduk získává rovněž dotace z rozpočtu města. Tyto dvě organizace jsou v rozpočtu města uvedeny pod finančním a rozpočtovým odborem. Důvodem pro zařazení právě pod odbor finanční a rozpočtový je pouze pozůstatek z minulosti. Tyto dvě organizace byly vždy uváděny pod tímto odborem, proto i nadále zůstává zde zařazený. V roce 2010 byla schválena dotace na tyto dvě organizace v celkové výši 585 000 Kč. V roce 2009 získaly dotaci ve výši 650 000 Kč, a v roce 2008 se jedná o dotaci ve výši 620 000 Kč.

Zvláštní skupinu v oblasti sociálních služeb tvoří kluby důchodců, kterým jsou také poskytovány příspěvky z rozpočtu města. Nejedná o příspěvkovou organizaci města ani nežádají o dotace formou dotačních programů. Na rok 2010 byl opavským klubům důchodců poskytnut příspěvek ve výši 124 000 Kč. V předchozích letech se jedná o příspěvek ve výši 126 000 Kč, tato částka byla poskytnuta v roce 2008 i v roce 2009. V některých městských částech jsou také kluby důchodců, ovšem ty jsou financovány z rozpočtu dané samosprávné části města.

3.2 Statutární město Frýdek -Místek

Město leží v Moravskoslezském kraji na obou březích řeky Moravice. Řeka Ostravice zde tvoří historickou hranici mezi Moravou a Slezskem a také přirozenou hranici mezi Frýdkem a Místkem. Město leží v nadmořské výšce 304 metrů na rozloze 51,61 km² a pro svou geografickou polohu je také nazýváno „Bránou Beskyd“ z důvodu mnoha výchozích turistických, cykloturistických a jezdeckých tras směřujících do Beskyd. K prvnímu dni roku 2010 má Frýdek-Místek 59 807 obyvatel. Město se skládá ze 7 městských částí (Frýdek, Místek, Lískovec, Chlebovice, Skalice, Lysůvky a Zelinkovice).

Zastupitelstvo města může mít podle zákona o obcích stejně jako Opava 25 – 45 členů. V současném volebním období 2006 – 2010 má zastupitelstvo 40 členů. Rada města je devítičlenná a tvoří ji primátor, tři náměstci primátora a ostatní členové rady. V současné době je primátorem města paní Ing. Eva Richtrová.

Statutární město Frýdek-Místek zřizuje 6 mateřských škol a 13 základních škol. Mezi ostatní školská zařízení jejich zřizovatelem je město, patří Základní umělecká škola Frýdek-Místek a Středisko volného času Klíč. Odbor školství, kultury, mládeže a tělovýchovy spravuje všechny výše uvedené školy a školské zařízení. Ve městě se nacházejí také střední školy různého zaměření. V oblasti kultury je město zřizovatelem dvou příspěvkových organizací, a to Národního a příspěvkové organizace Městská knihovna. V oblasti sociálních a zdravotních služeb je město zřizovatelem 6 příspěvkových organizací:

- Domov pro seniory Frýdek-Místek,
- Penzion pro seniory Frýdek-Místek,
- ŽIRAFA – Integrované centrum Frýdek-Místek,
- Jesle Frýdek-Místek,
- Centrum pečovatelské služby Frýdek-Místek,
- Centrum zdravotních a sociálních služeb Frýdek-Místek.

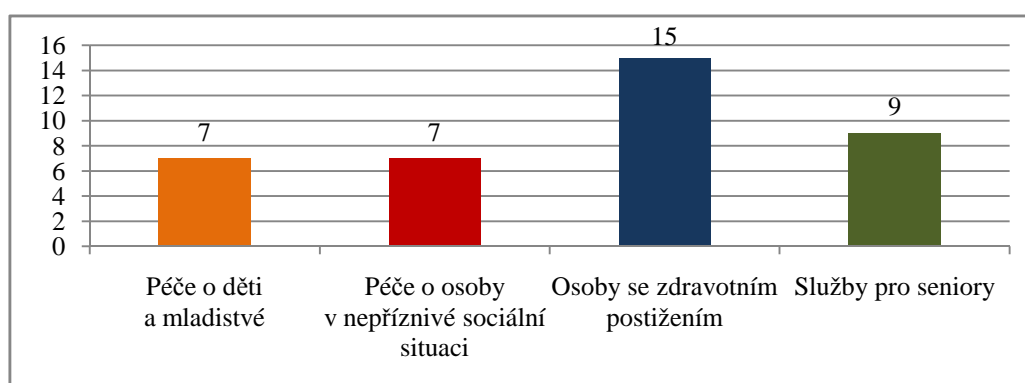
Poskytovatelé sociálních služeb a souvisejících aktivit mají především formu občanských sdružení, obecně prospěšných společností a církevních právnických osob. Na území Statutárního města Frýdku-Místku poskytuje sociální a navazující služby celkem 29 organizací a tyto organizace mohou každoročně žádat o poskytnutí účelové dotace. Některé organizace působící v oblasti sociálních služeb poskytují služby jen pro jednu cílovou

skupinu uživatelů, jiné naopak poskytují své služby více skupinám osob²⁸. Některé větší organizace mají na území města více pracovišť, avšak jsou počítány jako jedna organizace. Pro osoby se zdravotním postižením poskytuje služby 13 organizací a dále dvě organizace zřizované městem a jsou jimi ŽIRAFA – Integrované centrum a Centrum pečovatelské služby. Péči o děti a mládež se zabývá 6 organizací a jedna organizace zřízená městem - Jesle Frýdek-Místek. Osobám v nepříznivé sociální situaci nabízí služby 7 organizací. Péče o seniory je zajištěna 6 organizacemi. Pro tuto skupinu uživatelů poskytují služby ještě tři organizace zřízené městem a 11 klubů důchodců. Mezi organizace zřízené městem patří Domov pro seniory, Penzion pro seniory a Centrum pečovatelské služby. Kluby důchodců jsou zřízeny a financovány městem, proto jsou do této práce zařazeny. Tři kluby důchodců se nacházejí v části Frýdek, v části Místek mají sídlo čtyři kluby důchodců a v částech Chlebovice, Lískovec, Zelinkovice a Skalice jsou po jednom klubu důchodců. Počet organizací poskytujících sociální služby uživatelům dle skupin, uvedeném v komunitním plánu znázorňuje obrázek č. 3.2. Příspěvkové organizace zřizované městem jsou započítávány, avšak kluby důchodců započítávány nejsou.

Statutární město Frýdek-Místek nezřizuje žádné organizační složky v sociální oblasti.

Fyzické osoby mohou také poskytovat sociální služby. Podle Registru poskytovatelů sociálních služeb žádné fyzické osoby neposkytují sociální služby na území města Frýdek-Místek.

Obr. č. 3. 2 Organizace poskytující sociální služby dle skupin uživatelů ve F-M

Zdroj: Statutární město Frýdek-Místek; vlastní zpracování.

Seznam všech organizací sociálních služeb a souvisejících aktivit ve Statutárním městě Frýdek-Místek uvádí příloha č. 3.

²⁸Jedná se o skupiny osob nazvaných podle komunitního plánu, které budou uvedeny v další části textu.

Odbor sociální péče a odbor sociálních služeb

Magistrát města se skládá z 14 odborů, z toho dva se zabývají sociální oblastí a jsou jimi odbor sociální péče a odbor sociálních služeb. **Odbor sociální péče** zabezpečuje v přenesené působnosti činnosti příslušející magistrátu především v oblasti sociálních dávek, jako jsou například příspěvky na péči, dávky pomoci v hmotné nouzi a jednorázové příspěvky pro zdravotně postižené občany. Odbor se také věnuje sociálním poradenstvím pro mládež, sociálně-právní ochrany dětí a vymáhání pohledávek vzniklých na dávkách. Vedoucí odboru je v současné době pan Ing. Petr Mikulec. Odbor má 60 zaměstnanců, včetně vedoucího odboru, jeho asistentky a referentky a skládá se z těchto oddělení²⁹:

- oddělení dávek pro občany bez nezaopatřených dětí (10),
- oddělení dávek pro rodiny s nezaopatřenými dětmi (9),
- oddělení péče o zdravotně postižené občany, které se dělí dále na úsek dávek pro těžce zdravotně postižené občany a úsek příspěvku na péči (19),
- oddělení sociálně-právní ochrany dětí (11),
- oddělení ekonomické a vymáhání pohledávek (3),
- oddělení sociálního poradenství pro mládež (5).

Druhým odborem v sociální oblasti působící na magistrátu města je **odbor sociálních služeb**. Na činnost tohoto odboru je práce v další části především zaměřena. Náplní práce je například spolupráce s organizacemi v sociální oblasti, provádění kontroly příjemců veřejné finanční podpory, provádění poradenské činnosti, proces komunitního plánování apod. Vedoucí odboru je paní Bc. Jarmila Kozlová. Odbor sociálních služeb má 22 zaměstnanců včetně vedoucí odboru a její asistentky. Jeden zaměstnanec odboru pracuje jako koncepční analytický pracovník, který má na starosti především koordinaci komunitního plánování, propagaci sociálních služeb a zpracování koncepčních a rozvojových programů sociálních služeb. Odbor se dělí na tyto tři oddělení:

- oddělení ekonomicko-správní,
- oddělení sociálních služeb,
- oddělení sociální prevence.

V čele každého oddělení stojí vedoucí a každý zaměstnanec se specializuje na určitou oblast. Informace o počtu zaměstnanců a jejich specializaci uvádí tabulka č. 3.3. Druhý sloupec uvádí celkový počet zaměstnanců včetně vedoucího.

²⁹ V závorce je uveden počet zaměstnanců daného oddělení. Pracovní pozice těchto zaměstnanců je referent.

Tab. č. 3.3 Členění odboru sociálních služeb ve Frýdku-Místku

Název oddělení	Počet zaměstnanců	Pracovní zaměření (počet zaměstnanců)
Oddělení ekonomicko-správní	5	ekonom-kontrolor (1), referent pro dotace (1), koordinátor aktivizačních programů pro seniory (1), odborný referent (1)
Oddělení sociálních služeb	6	sociální pracovník (4), koordinátor pro osoby společensky nepřízpůsobené (1),
Oddělení sociální prevence	8	sociální asistent pro děti a mládež (4), poradce pro národnostní menšiny (1), terénní pracovník (2)

Zdroj: Statutární město Frýdek-Místek; vlastní zpracování

Proces komunitního plánování ve Frýdku-Místku patří k rozvojovým plánům města. Proces komunitní plánování sociálních služeb podporuje MPSV, přičemž principy komunitního plánování jsou také v souladu se směry sociální politiky Evropské unie.

Zastupitelstvo města schválilo dne 11. 12. 2006 strategický dokument komunitního plánování s názvem Komunitní plán rozvoje sociálních služeb ve městě Frýdek-Místek na léta 2007 – 2010. Základem komunitního plánování je spolupráce zadavatelů (město, obce nebo kraj) s poskytovateli a uživateli sociálních služeb. Komunitní plán směřuje k efektivnímu využití všech dostupných zdrojů, a to zejména finančních a zajištění kvalitních a kvalifikovaných sociálních služeb. Cílem komunitního plánování sociálních služeb je tedy to, aby lidé měli k dispozici takové sociální služby, které potřebují. Zaměstnanci odboru pracují v těchto skupinách, které jsou totožné s cílovými skupinami uživatelů:

- osoby se zdravotním postižením,
- osoby v nepříznivé sociální situaci,
- péče o děti a mladistvé,
- péče o seniory,
- etnické menšiny.

V roce 2010 je pracovní skupina „etnické menšiny“ sloučena s pracovní skupinou „osoby v nepříznivé sociální situaci“.

Příspěvkové organizace města v sociální oblasti

Domov pro seniory Frýdek-Místek

Domov pro seniory je pobytové zařízení sociálních služeb. Tato organizace poskytuje komplexní péči pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu jejich věku, chronického onemocnění či zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby.

Domov pro seniory je umístěn ve dvou budovách a nabízí tyto druhy služeb:

- ubytování,
- poradenské služby,
- ošetrovatelská a rehabilitační péče,
- aktivizační služby a volnočasové aktivity.

Ubytovací služby mají na starosti sociální pracovníci. Klient je umístěn na jednolůžkovém, či dvou až čtyřlůžkovém pokoji. Strava se podává 5x denně z vlastní kuchyně. V souladu se standardy sociálních služeb je určen pracovník, který pomáhá s adaptací klienta na nové podmínky.

Sociální pracovníci rovněž nabízejí své rady či konkrétní pomoc s administrativou, při vyřizování úředních záležitostí, orientací ve vyhláškách nebo zákonech.

Ošetrovatelská péče je poskytována klientům 24 hodin denně. V budovách se nacházejí ošetrovací jednotky a péči zajišťují odborné sestry a ošetrovatelky. Pečovatelské výkony zajišťují pracovníci sociální péče. Rehabilitační péče je zajištěna v prostorách elektroléčby, vodoléčby a tělocvičny a to kvalifikovanými fyzioterapeutkami. Tato pracoviště jsou vybavena potřebnými rehabilitačními pomůckami, rotopedy, posilovacími stroji apod.

Aktivizační služby jsou realizovány zaměstnanci ve všech oblastech potřeb klienta, například na úseku ošetrovatelském, ergoterapie³⁰, volnočasových aktivit apod. Každý klient může využít celé řady aktivit podle svých možností a přání, jakou jsou například výtvarná či šicí dílna, společenské hry a soutěže, výlety, kulturní programy a kondiční cvičení.

Organizace má povolenou vedlejší činnosti a to v oblasti hostinství a realitní činnosti. Organizace poskytuje stravu cizím organizacím. Realitní činnost je provozována v menším rozsahu pronájmu holičství, bufetu, zubní ordinace a dlouhodobých nebo jednorázových pronájmů ubytovacích pokojů v 5. nadzemním podlaží.

³⁰ Druh pracovní terapie založené na činnosti přiměřené zdravotnímu postižení, tzv. léčba prací.

Skutečná měsíční úhrada je odvozena od počtu kalendářních dní v daném měsíci. Celková denní úhrada se stanovuje ze součtu úhrad za poskytnutí ubytování a stravy. U uživatelů, kteří jsou příjemci příspěvku na péči, se úhrada stanoví v přiznané výši příspěvku³¹.

Neinvestiční příspěvek na provoz stanovený zřizovatelem na rok 2010 byl schválen ve výši 11 698 000 Kč. O rok dříve, tedy v roce 2009, byl poskytnut příspěvek na provoz ve výši 13 892 000 Kč. V roce 2008 byl poskytnut příspěvek na provoz ve výši 12 648 000 a dále byl z rozpočtu města poskytnut příspěvek na „Hry seniorů“ v celkové výši 48 000 Kč.

Penzion pro seniory Frýdek-Místek

Organizace je komplexním zařízením pro zdravotně postižené občany, starobní a invalidní důchodce. Umožňuje bydlení ve vhodných podmínkách vytvářených zařízením. Zařízení není ústavem sociální péče. Hlavním předmětem činnosti je:

- pečovatelská služba,
- terapeutická činnost a volnočasové aktivity,
- podpora samostatného bydlení.

Péče o klienty je zabezpečována vlastním ošetrovatelským a zdravotním personálem. Klientům je poskytována léčebně preventivní péče, která odpovídá jejich věku a zdravotnímu stavu. V penzionu je také zřízena ordinace, kde 2x týdně dochází lékařka.

Obyvatelé Penzionu mohou využít možnost stravování, tělocvičny, klubovny, dílny, dále služeb rehabilitace, pedikúry, kadeřnictví, obchodu, údržby bytových jednotek a další

Výše úhrad je stanovena vyhláškou³² a vnitřní směrníci.

Z rozpočtu města na rok 2010 byl schválen příspěvek na provoz ve výši 7 663 000 Kč. V roce 2009 příspěvek na provoz byl poskytnut ve výši 8 297 000 Kč. Ve stejném roce byl dále poskytnut investiční transfer na projektovou dokumentaci bezbariérového vstupu ve výši 1 000 000 Kč a na opravu a údržbu bylo poskytnuto 120 000 Kč.

Příspěvek na provoz v roce 2008 byl poskytnut ve výši 7 920 000 Kč, dále z rozpočtu města byl ve stejném roce poskytnut investiční příspěvek na zřízení lůžek geriatrické péče ve výši 1 000 000 Kč, na opravu a údržbu částka 180 000 Kč a na rekonstrukci objektu Lískovecká 86 částka ve výši 300 000 Kč.

³¹ Domov pro senior - úhrady služeb, dostupné na WWW:
http://www.dsfm.cz/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=32&Itemid=60
[cit. dne 28. 2. 2010].

³² Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

ŽIRAFA – Integrované centrum Frýdek-Místek

Centrum poskytuje kvalitní sociální péči služeb denního stacionáře pro osoby s mentálním postižením, které potřebují pravidelnou pomoc jiné osoby. Poskytují širokou paletu činností odpovídající různorodosti potřeb osob se speciálními potřebami. Pracovníci vycházejí z individuálně určených potřeb uživatelů a podporují jejich samostatnost.

Osoby s mentálním postižením jsou rozděleny do šesti kategorií podle věku a zařízení se vnitřně rozděluje do tří oddělení:

- oddělení denního pobytu,
- oddělení zvýšené péče,
- oddělení terapeutických dílen.

Oddělení denního pobytu navštěvují uživatelé ve věku od 3 do 64 let se středním až hlubokým mentálním postižením. Mohou si zde také doplnit základní vzdělání. Náplní skupiny uživatelů s ukončenou základní docházkou je zaměření na osvojování pracovních dovedností. Je to tzv. příprava uživatelů na program terapeutických dílen.

Oddělení zvýšené péče navštěvují děti do 3 let, ale není vyloučena možnost, aby toto oddělení navštěvovali uživatelé, kteří už mají dokončené základní vzdělání. Prostory oddělení jsou speciálně uzpůsobeny potřebám osob s mentálním postižením a autismem³³.

Oddělení terapeutických dílen navštěvují uživatelé se středním až těžce středním mentálním postižením s ukončenou školní docházkou. Většinou se jedná o uživatele od 18 let věku. Věnují se činnostem, které vedou k jejich seberealizaci. Jedná se například o tkalcovskou, stolařskou, keramickou, textilní a kreativní dílnu. Z volnočasových aktivit si mohou dále vybrat kroužek vaření, relaxační, sportovní, turistický, výtvarný či kroužek stolních her.

Program na všech odděleních je dále obohacen o ergoterapii, canisterapii³⁴, muzikoterapii³⁵, arteterapii³⁶, hippoterapii³⁷ a cvičení prvků jógy.

³³ Porucha ověřování reality působená patologickou orientací myšlení výhradně na osobní přání a potřeby; uzavřením se v sobě a své fantazii a odtržením od světa.

³⁴ Metoda působení na osoby prostřednictvím speciálně cvičeného a vedeného psa.

³⁵ Pomocná psychoterapeutická metoda využívající působení hudby a aktivního hudebního projevu.

³⁶ Druh psychoterapie využívající aktivní výtvarné činnosti pacientů.

³⁷ Metoda fyzioterapie využívající přirozený pohyb koně v kroku jako stimul a rehabilitační prvek.

Mezi základní činnosti poskytované služby patří³⁸:

- pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti a sociálně terapeutické činnosti,
- pomoc při uplatňování práv a obstarávání osobních záležitostí.

Úkony základních činností jsou poskytovány za úhradu dle skutečně spotřebovaného času, individuálně určených potřeb uživatele a míry pomoci v jednotlivých stupních závislosti³⁹.

Příspěvek na provoz na rok 2010 byl schválen z rozpočtu města ve výši 7 814 000 Kč. V roce 2009 byl poskytnut příspěvek na provoz ve výši 7 612 000 Kč, investiční transfer na vybudování šikmé schodišťové sedačky v terapeutických dílnách za 146 290 Kč a investiční transfer na prodloužení schodišťové plošiny ve výši 153 710 Kč.

Z rozpočtu města na rok 2008 byl poskytnut příspěvek na provoz ve výši 7 639 330 Kč a investiční příspěvek na klimatizaci půdních prostor na ul. Janáčkova ve výši 200 000 Kč.

Jesle Frýdek-Místek

Organizace je registrovaným nestátním zdravotnickým zařízením Statutárního města Frýdek-Místek, ale uvádí se do oblasti sociálních a souvisejících služeb. O děti pečují kvalifikované zdravotní sestry proškolené v psychologii a pedagogice dětí. Jesle tvoří tři oddělení: Broučci, Koťátka a Kuřátka. Hlavním předmětem činnosti je:

- poskytování výchovy a zdravotní péče dětem do 4 let,
- provozování jídelny.

Celodenní hraní dětí provází i výchovná a odborná péče. Součástí programu je také péče o zdraví dítěte a posílení imunitního systému formou zdravotních opatření a metod. Jesle nabízejí několik metod: muzikoterapie, lidový taneční kroužek, jóga pro děti, dechová gymnastika⁴⁰, bazální stimulace⁴¹, ranní cvičení, prevence nosokomiálních nákaz⁴² a barevná terapie.

³⁸ ŽIRAFKA – Integrované centrum Frýdek-Místek, dostupné na WWW: <http://www.centrummpm.cz/index.php?id=1> [cit. dne 28. 2. 2010].

³⁹ I. stupeň – podpora; II. stupeň – částečná pomoc; III. stupeň – převážná pomoc; IV. stupeň – úplná pomoc.

⁴⁰ Bublání do vody.

⁴¹ Formuje se tím vztah mezi sestrou a dítětem. Cílem bazální stimulace je umožnit dětem prožít pozitivní formu dotyku, poskytnout dostatek nových podnětů formou různých technik z oblasti speciální pedagogiky, ošetřovatelství, psychoterapeutických technik, ale především obyčejného pohlazení a laskavého slova.

⁴² Otužování dětí, dechová cvičení, aromaterapie.

Součástí hospodářské budovy je i kuchyň, která slouží k zajišťování společného stravování dětí a zaměstnanců organizace. Strava dětí se řídí zásadami zdravé výživy a je přizpůsobena věku dětí. Strava je pestrá a na přípravu se používají čerstvé suroviny.

Výše, podmínky a způsob úhrady nákladů za pobyt dítě v jeslích jsou stanoveny Rozhodnutím ředitelky o cenách a způsobu jejich úhrady za služby.

Výše příspěvku na provoz byl schválen na rok 2010 ve výši 5 392 000 Kč. Na rok 2009 byl z rozpočtu města poskytnut příspěvek na provoz ve výši 5 723 000 Kč a v roce 2008 se jedná o příspěvek na provoz ve výši 4 338 000 Kč.

Centrum pečovatelské služby Frýdek-Místek

Služby centra jsou určeny zdravotně postiženým občanům a seniorům, kteří nejsou schopni se plně o sebe postarat, poskytují se přímo v domácnostech klientů. Služeb centra mohou rovněž využít rodiny, kde se současně narodily 3 a více dětí, pokud o tuto službu požádají. Poskytují se především tyto služby⁴³:

- úkony pečovatelské služby,
- služby ve střediscích osobní hygieny,
- Centrum denních služeb – Domovinka,
- sociálně právní poradna a sociální poradenství,
- půjčovna kompenzačních pomůcek.

Pečovatelská služba podporuje uživatele v zachování jejich způsobů života ve vlastních domácnostech. Pečovatelská služba je poskytována jako terénní a ambulantní služba v domácnostech klientů. Rozsah úkonů se dělí do tří oblastí: bezplatné základní sociální poradenství, placené úkony pečovatelské služby⁴⁴ a úkony fakultativní⁴⁵. Organizace zabezpečuje pečovatelskou službu také v 10 domech zvláštního.

Součástí jednoho domu zvláštního určení je také zařízení nazvané „Středisko osobní hygieny“. Využívají jej klienti domů zvláštního určení a klienti, kteří nemají ve svých domácnostech z důvodu svého zdravotního stavu vyhovující podmínky. Tito klienti jsou ke koupání sváženi vozidlem pečovatelské služby.

⁴³ Centrum pečovatelské služby Frýdek-Místek, dostupné na WWW: <http://www.psfm.cz/index.php> [cit. dne 02. 03. 2010].

⁴⁴ Např. pomoc při osobní hygieně, pomoc při zvládnutí běžných úkonů o vlastní osobu, pomoc při zajištění domácnosti, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy.

⁴⁵ Dohled nad dospělým člověkem, svoz prádla apod.

Centrum denních služeb – Domovinka je zařízení s denním pobytem, kde jsou poskytovány ambulantní služby seniorům a zdravotně postiženým občanům. Uživatelé centra tráví den ve společnosti svých vrstevníků. Práce s uživateli je individuálně nastavená podle přání uživatele. Důraz je kladen hlavně na pohybovou aktivitu a paměťová cvičení.

Činnost sociálně právní poradny je zaměřena na poskytování odborného sociálního poradenství a to seniorům a osobám se zdravotním postižením. Sociální odborné poradenství se poskytuje jak v ambulantní formě v poradně, tak v terénní formě v domácnostech klientů. Pracovníci poskytují poradenství v oblastech orientace v sociálních systémech a práva, pomáhají při uplatňování práv klientů, oprávněných zájmů, obstarávání osobních záležitostí a zprostředkování navazujících služeb jako jsou úřady či zdravotnická zařízení.

Půjčování kompenzačních pomůcek slouží především pro ty, kteří se vrátí z nemocnice a potřebují nutně a na krátkou dobu například invalidní vozík. Půjčovna nabízí například invalidní vozíky, polohovací postele, skládací chodítka, sedačky do vany a další.

Výše úhrad za poskytované úkony jsou uvedeny v ceníku umístěného také na webových stránkách organizace.

Výše příspěvku na provoz z rozpočtu na rok 2010 byl schválen ve výši 10 051 000 Kč. Na rok 2009 byl poskytnut z rozpočtu města příspěvek na provoz v celkové výši 11 206 000 Kč. Příspěvek na provoz v roce 2008 byl 9 811 000 Kč a dále na vybavení Centra pečovatelských služeb byla poskytnuta z rozpočtu města částka ve výši 200 000 Kč,

Centrum zdravotních a sociálních služeb Frýdek-Místek

Hlavním účelem této příspěvkové organizace je zajištění péče o těžce nemocné pacienty a dále provozování pobytové odlehčovací služby a poskytování sociální služby. Jedná se o hospic. Organizace byla založena k 1. 10. 2009 a v současné době je ještě ve výstavbě a kolaudace se předpokládá na červen 2010.

Z rozpočtu města na rok 2010 byl schválen příspěvek ve výši 3 000 000 Kč. Tato částka je uváděna ještě před 1. změnou rozpočtu. Na rok 2009 byl příspěvek na provoz ve výši 100 000 Kč.

Financování příspěvkových organizací města

Tabulka č. 3.4 uvádí pouze výše příspěvků na provoz jednotlivých příspěvkových organizací města v letech 2008 – 2010. Výše celkových příspěvků v roce 2008 a 2009 jsou uváděny po změnách rozpočtu. Rok 2010 představuje schválenou výši příspěvků ještě před rozpočtovými změnami.

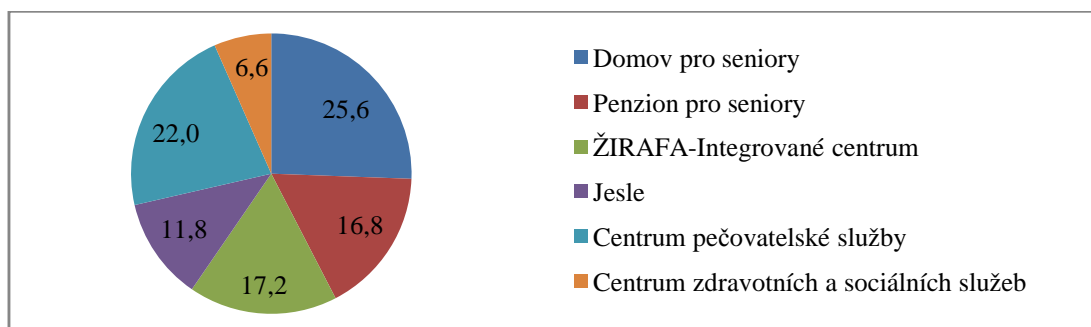
Tab. č. 3.4 Výše příspěvků na provoz příspěvkových organizací v letech 2008-2010

Název organizace	2008	2009	2010
Domov pro seniory	12 648 000	13 892 000	11 698 000
Penzion pro seniory	7 920 000	8 297 000	7 663 000
ŽIRAFA - Integrované centrum	7 639 330	7 612 000	7 814 000
Jesle	4 338 000	5 723 000	5 392 000
Centrum pečovatelské služby	9 811 000	11 206 000	10 051 000
Centrum zdravotních a sociálních služeb	0	100 000	3 000 000
Celkem	42 356 330	46 830 000	45 618 000

Zdroj: Statutární město Frýdek-Místek; vlastní zpracování.

Pro názornost je dále uveden obrázek č. 3.3, který graficky znázorňuje výši jednotlivých příspěvků na provoz daným příspěvkovým organizacím ve Frýdku-Místku na rok 2010. Jednotlivé údaje jsou uváděny v procentech z celkové částky schválených příspěvků, z rozpočtu města, uváděného před změnami rozpočtu.

Obr. č. 3.3. Procentuální výše příspěvků na příspěvkové organizace ve Frýdku-Místku

Zdroj: Vlastní zpracování.

Poskytování dotací z rozpočtu města

Poskytovateli sociálních služeb jsou zvláště právnické osoby typu občanských sdružení, obecně prospěšných společností a církevních organizací. Statutární město Frýdek-Místek

každoročně vyhlašuje výběrové dotační řízení na poskytnutí účelových dotací z rozpočtu města na podporu a rozvoj sociálních služeb. Pro rok 2010 se jedná o tyto dva programy:

- Program na podporu a rozvoj sociálních služeb,
- Program na podporu ostatních aktivit doplňujících sociální služby.

První z výše uvedených programů podporuje sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Druhý program se zabývá například terénní hospicovou péčí, podporou aktivit na zajištění dopravy pro imobilní občany a dobrovolnictvím.

O dotaci mohou žádat jak právnické, tak fyzické osoby, jejichž projekt se realizuje na území Statutárního města Frýdek-Místek. Žádost nemohou podávat příspěvkové organizace a organizační složky zřizované městem. Poskytování dotací se řídí Zásadami pro poskytování účelových dotací z rozpočtu statutárního města Frýdku-Místku v působnosti odboru sociálních služeb (dále jen „Zásady“), podmínkami vyhlášených dotačních programů a podmínkami smlouvy. Účelem Zásad je stanovení jednotných a závazných podmínek pro žadatele a příjemce veřejné finanční podpory v oblasti sociálních služeb jako doplňkového zdroje financování, kterým se bude poskytovatel spolupodílet na realizaci projektů v rámci vyhlášených dotačních programů. Podmínky a Zásady dotačních programů jsou uveřejněny na webových stránkách města. Na poskytnutí dotace není právní nárok a důvody neudělení dotace se jednotlivým uchazečům nesdělují.

Žadatel se do výběrového řízení přihlašuje na základě žádosti na předepsaném formuláři, vyplněné za každou sociální službu nebo aktivitu samostatně. K žádosti se přikládá:

- kopie o právní subjektivitě žadatele a registraci sociální služby⁴⁶,
- výroční zpráva,
- prohlášení o souhlasu se zveřejněním identifikačních údajů o poskytovateli a výši poskytnuté dotace,
- ceník poskytovaných sociál. služeb či sdělení o úhradách uživatelů za služby,

Doklady o právní subjektivitě je možné přiložit pouze k jedné z žádostí, ale pak je nutno v každé další žádosti uvést, ke kterému jsou prvotní doklady přiloženy.

Výběrové řízení na poskytnutí dotace zajišťuje pověřenými zaměstnanci odbor sociálních služeb Magistrátu města Frýdku-Místku. Vyhodnocené žádosti o dotaci předloží odbor komisi rady a ta poté navrhuje a doporučuje žádosti o dotace radě města. V odůvodněných případech

⁴⁶Jedná se o tyto dokumenty: kopie stanov, statutu, zřizovací listiny apod., kopie smlouvy o uzavření účtu u bankovního ústavu, kopie dokladů o přidělení IČ, kopie dokladů o volbě nebo jmenování statutárního zástupce současně s dokladem osvědčujícím oprávnění a kopie oprávnění k poskytování sociálních služeb.

může komise navrhnout a doporučit pro dotační program zřízení monitorovacích pracovních skupin včetně jejich složení. Zastupitelstvo města na doporučení rady města rozhoduje o poskytnutí dotace na předložené projekty. Po schválení projektů zastupitelstvem se zveřejňuje na webových stránkách seznam žadatelů, kterým bude dotace poskytnuta.

Uzávěrka pro podání žádosti o dotaci na rok 2010 byla 30. 11. 2009. Žadatel podává přihlášku o poskytnutí dotace v jednom originále s přílohami v tištěné verzi a v elektronické podobě.

Odbor sociálních služeb má na starosti činnost, týkající se dotací na podporu a rozvoj sociálních služeb. Do roku 2009 byly poskytovány také určité peníze na sociálně-zdravotní služby ze zdravotního fondu. Ten byl však zrušen k 31. 12. 2009 a byl nahrazen výběrovým dotačním řízením na poskytnutí účelových dotací z rozpočtu statutárního města na podporu v oblasti zdravotnictví.

Dne 8. 2. 2010 zastupitelstvo schválilo dotace z rozpočtu města na podporu a rozvoj sociálních služeb pro rok 2010 ve výši 4 245 000 Kč. Žádost podalo celkem 19 žadatelů na 41 projektů. Žadatelé požadovali celkem 7 736 608 Kč. Finančně bylo podpořeno z rozpočtu města 37 žádostí, tzn., že 4 projekty nedostaly dotaci žádnou. Podrobné informace o žadatelích, projektech a výši dotací v letech 2008 – 2010 lze najít v příloze č. 4.1. Informace o poskytování dotací v letech 2008 – 2010 uvádí tabulka č. 3.5

Tabulka č. 3.5 Poskytování dotací z rozpočtu města Frýdku-Místku

Poskytování dotací z rozpočtu města	2008	2009	2010
Celkový počet žadatelů	15	23	19
Celkový počet žádostí	34	42	41
Finančně podpořených žádostí z rozpočtu	26	35	37
Požadavek od města celkem (v Kč)	4 253 254	7 070 166	7 736 608
Schválená výše dotací celkem (v Kč)	2 827 000	4 000 000	4 245 000

Zdroj: Statutární město Frýdek-Místek; vlastní zpracování.

Další skupinou, která je financována z rozpočtu města a patří do oblasti sociálních služeb a souvisejících aktivit, jsou kluby důchodců. Tato skupina je uváděna zvlášť a to z důvodu, že se nejedná o příspěvkové organizace města a ani nežádají o poskytnutí dotace formou dotačního řízení. Z rozpočtu města na rok 2010 byla poskytnuta částka ve výši 450 000 Kč, o rok dříve – tedy v roce 2009 dostali 732 000 Kč a v roce 2008 se jedná o částku 751 000 Kč. Činnost klubů důchodců je aktivně provozována v 11 stálých klubech, včetně přílehlých integrovaných částí.

4 KOMPARACE FINANCOVÁNÍ A POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE VYBRANÝCH MĚSTECH

Tato kapitola je zaměřena na srovnání financování a poskytování sociálních služeb ve Statutárních městech Opava a Frýdek. První podkapitola se věnuje poskytovatelům sociálních služeb, z hlediska samotných příspěvkových organizací zřizované městy a také z hlediska ostatních poskytovatelů sociálních služeb. Další podkapitola srovnává odbory magistrátů působící v sociální oblasti. Třetí podkapitola se zabývá příspěvkovými organizacemi zřizované městy v sociální sféře a jsou zde uvedeny konkrétní částky příspěvků na provoz. Poslední část této podkapitoly se krátce věnuje výši poskytnutých příspěvků na provoz klubů důchodců v jednotlivých městech. Další podkapitola srovnává poskytování neúčelových dotací z rozpočtu měst - je zde rozebráno například kolik žadatelů podalo žádost na poskytnutí dotace, jakou částku požadovali a kolik jim bylo schváleno z rozpočtu měst. Poslední část práce je uvádí celkové výdaje na sociální služby z dříve rozpracovaných oblastí.

4.1 Poskytovatelé sociálních služeb ve vybraných městech

Ve Statutárních městech Opava a Frýdek-Místek poskytují sociální služby organizace dvojího typu. Co se týče poskytování sociálních služeb fyzickými osobami, Registr poskytovatelů sociálních služeb uvádí v Opavě pouze jednu fyzickou osobu, která tyto služby poskytuje a ve Frýdku-Místku neuvádí žádnou fyzickou osobu. Proto se tato práce poskytováním sociálních služeb fyzickými osobami dále nezabývá.

Prvním typem jsou organizace, jejichž zřizovatelem je město a druhým typem jsou právnické osoby neziskového charakteru. V sociální oblasti obě města zřizují pouze příspěvkové organizace. Žádné organizační složky v této oblasti nejsou zřízeny ani v Opavě ani ve Frýdku-Místku. Právní forma u právnických osob neziskového charakteru poskytující sociální služby převažují jak v Opavě, tak ve Frýdku-Místku občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti a církevní právnické osoby (dále jen „ostatní poskytovatelé“).

Statutární město Opava zřizuje pouze jednu příspěvkovou organizaci v sociální sféře. Své služby poskytuje skupině uvedené v komunitním plánu jako Péče o seniory a Péče o osoby se zdravotními problémy. Statutární město Frýdek-Místek zřizuje více příspěvkových organizací v oblasti sociálních služeb než město Opava a to konkrétně 6 příspěvkových organizací. Tyto organizace se zabývají poskytováním služeb pro skupiny uživatelů nazvané

komunitním plánem jako Péče o seniory, Péče o děti a mladistvé a Osoby se zdravotním postižením.

Sociální služby v těchto městech zajišťují především ostatní poskytovatelé sociálních služeb. V Opavě se jedná o 44 organizací a ve Frýdku-Místku 29 organizací. Informace o počtu a složení z hlediska zřizovatele organizací uvádí tabulka č. 4. 1.

Tab. č. 4.1 Zřizovatelé sociálních služeb v Opavě a Frýdku-Místku

Poskytovatel sociální služby	Opava	Frýdek-Místek
Město	1	6
Ostatní	44	29
Celkem	45	35

Zdroj: Vlastní zpracování.

Po celkovém sečtení organizací lze dospět k závěru, že v Opavě poskytuje sociální služby více organizací než ve Frýdku-Místku, jedná se o rozdíl 10 organizací.

Obě města přispívají ze svého rozpočtu také na skupinu uváděnou zvlášť - jedná se o kluby důchodců. Do tabulky č. 4. 1 však nejsou započítány. Na území města Opavy se nacházejí tři kluby důchodců a ve Frýdku-Místku se jedná o 11 klubů důchodců.

4.2 Odbory magistrátů v sociální oblasti

V každém městě zajišťuje sociální sféru pověřený odbor či oddělení magistrátu města, popřípadě městského úřadu. V Opavě má tuto oblast na starosti jeden odbor Magistrátu města Opavy a tím je odbor sociálních věcí. Tento odbor se zabývá jak oblastí sociálních dávek, tak oblastí komunitního plánování a dotačního řízení na poskytování neúčelových dotací z rozpočtu města. Magistrát města Frýdku-Místku má však dva odbory v sociální oblasti. První z nich je odbor sociální péče, který zajišťuje především poskytování sociálních dávek a druhý odbor sociálních dávek se věnuje právě komunitním plánováním a dotačním řízením.

Celkový počet zaměstnanců těchto odborů je v Opavě 51 a ve Frýdku-Místku 82. Počet zaměstnanců ve Frýdku-Místku je sečten ze dvou odborů. Jedná se o 60 zaměstnanců z odboru sociální péče a 22 zaměstnanců z odboru sociálních služeb. Celkový počet zaměstnanců odborů je včetně vedoucích a pracovníků sekretariátů.

Dle názoru autorky není důležitý počet odborů magistrátu v sociální oblasti. Důležitá je především kvalita zaměstnanců a vnitřní rozdělení je spíše vedlejší. Frýdek-Místek má pravděpodobně větší výdaje na své zaměstnance a to především z důvodu větší mzdových nákladů. Tato práce se však nevěnuje nákladům těchto odborů.

Do procesu komunitního plánování sociálních služeb se zapojily obě města. Zastupitelstvo města Opavy schválilo tento dokument dne 18. 12. 2007 a Zastupitelstvo Frýdku-Místku tento dokument schválilo o rok dříve než Opava, konkrétně se jedná o datum 11. 12. 2006. Komunitní plánování je v obou městech naplánováno do roku 2010.

Komunitní plánování je velmi složitý proces a pro přehlednost a efektivitu práce jsou vytvořeny skupiny, které jsou nazvány podle konečných uživatelů sociálních služeb. V Opavě i Frýdku-Místku jsou vytvořeny téměř stejné skupiny s drobnými rozdíly v názvu. Tabulka č. 4. 2. zobrazuje názvy pracovních skupin, tedy i názvy skupin uživatelů sociálních služeb v těchto městech.

Tab. č. 4. 2. Pracovní skupiny komunitního plánování

Opava	Frýdek-Místek
Péče o děti a rodinu	Péče o děti a mládež
Péče o osoby se zdravotním postižením	Osoby se zdravotním postižením
Péče o seniory	Péče o seniory
Péče o osoby se specifickými sociál. problémy	Osoby v nepříznivé sociální situaci (Etnické menšiny)
Péče o národnostní menšiny	

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z uvedené tabulky lze vidět, že tyto pracovní skupiny se liší pouze v názvu. V roce 2010 je ale pracovní skupina Etnické menšiny ve Frýdku-Místku sloučena se skupinou Osoby v nepříznivé sociální situaci. V Opavě se vyskytuje ještě jedna skupina, která pouze koordinuje a řídí celý proces komunitního plánování, jedná se o koordinační skupinu, která ve Frýdku-Místku zřízena není.

4.3 Financování příspěvkových organizací zřizované městy

Statutární města Opava a Frýdek-Místek zřizují příspěvkové organizace v oblasti školství, kultury a sociálních služeb. Tato práce je však zaměřena jen na oblast sociálních služeb.

V této oblasti je město Frýdek-Místek zřizovatelem 6 příspěvkových organizací, zatímco Opava je zřizovatelem pouze jedné organizace. Tabulka č. 4.3 ukazuje celkovou výši

poskytnutých příspěvků na provoz z rozpočtu města v letech 2008 – 2010. V roce 2010 se jedná pouze o schválenou částku, v předchozích letech se jedná o částku uváděnou po změnách rozpočtu.

Tab. č. 4.3 Výše poskytnutých příspěvků na provoz příspěvkovým organizacím v Kč

Město	2008	2009	2010
Opava	1 700 000	2 500 000	900 000
Frýdek-Místek	42 356 330	46 830 000	45 816 000

Zdroj: vlastní zpracování.

Z tabulky lze rozpoznat, že Frýdek-Místek má daleko větší výdaje na provoz svých příspěvkových organizací. V této tabulce jsou uváděny pouze příspěvky na provoz. Tabulka neuvádí žádné další výdaje z rozpočtu města svým příspěvkovým organizacím jako například výdaje na opravy a údržbu, výdaje vybavení apod.

Města Opava i Frýdek-Místek jsou zřizovateli kluby důchodců a samozřejmě přispívají na jejich provoz. Jak bylo již uvedeno dříve, kluby důchodců tvoří tzv. zvláštní skupinu v sociálních a souvisejících službách. Kluby důchodců nejsou příspěvkovými organizacemi měst ani nemohou žádat o poskytnutí dotace v dotačním řízení. V rozpočtu měst jsou také uváděny zvlášť, proto i v této práci jsou takto uvedeny.

Opava zřizuje tři kluby důchodců a Frýdek-Místek 11. Z toho logicky vyplývá, že i výdaje na tyto kluby důchodců budou vyšší. Informace o příspěvcích poskytnutých na činnost klubů důchodců z rozpočtu města v letech 2008 – 2010 uvádí tabulka č. 4.4. Tabulka zobrazuje celkovou výši příspěvků a průměrnou částku na jeden klub důchodců.

Tab. č. 4.4 Příspěvky na kluby důchodců v letech 2008 – 2010 v Kč

Město	Popis	2008	2009	2010
Opava	Celková výše příspěvků	126 000	126 000	124 000
	Průměr na jeden klub	42 000	42 000	41 334
Frýdek-Místek	Celková výše příspěvků	751 000	732 000	450 000
	Průměr na jeden klub	68 273	66 546	40 909

Zdroj: Vlastní zpracování.

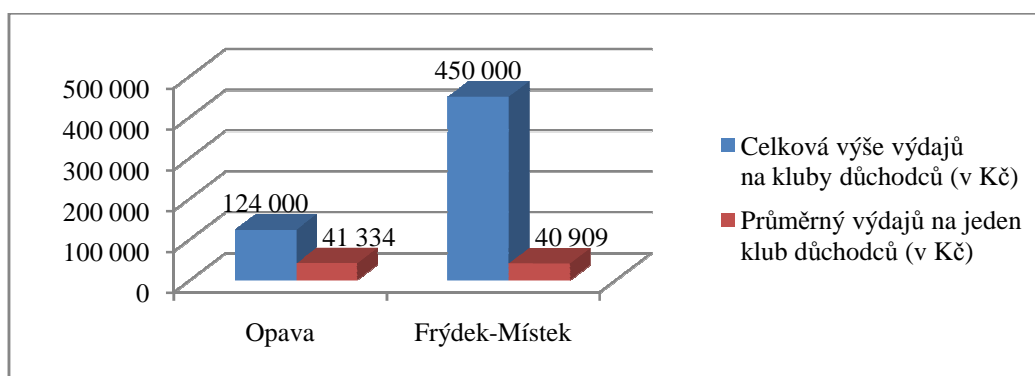
Z tabulky lze vyčíst, že průměrný výdaj na klub důchodců v roce 2008 a 2009 byl ve Frýdku-Místku o více jak 20 000 Kč vyšší než v Opavě. V Opavě se jedná o částky 42 000 Kč v obou

letech a ve Frýdku-Místku se jedná o částku 68 273 Kč v roce 2008 a v roce 2009 se jedná o částku 66 546 Kč.

O rok později, tedy v roce 2010, byly příspěvky schváleny přibližně na stejné výši v Opavě i Frýdku-Místku – po přepočtu na jeden klub důchodců. Frýdek-Místek snižoval své výdaje z rozpočtu, proto byla i tato částka snížena. V Opavě se částka také snížila, ovšem jen nepatrně. Průměrný příspěvek na činnost jednoho klubu důchodců v Opavě byl tedy 41 334 Kč a ve Frýdku-Místku 40 909 Kč.

Pro lepší názornost obrázek č. 4.1 graficky znázorňuje schválenou výši celkových příspěvků a průměrnou výši příspěvku na jeden klub důchodců ve vybraných městech v roce 2010.

Obr. č. 4.1 Výdaje na kluby důchodců v jednotlivých městech v Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

4.4 Srovnání poskytování dotací z rozpočtu měst

Ostatní poskytovatelé žádají o poskytnutí účelové dotace v obou vybraných městech. Zastupitelstvo města schvaluje výše dotací, které budou poskytnuty jednotlivým poskytovatelům sociálních služeb. Obě města mají zpracovány zásady, podle kterých žadatelé mohou žádat poskytnutí dotace, a kde jsou uvedeny veškeré informace a pravidla dotačního řízení. Uzávěrka pro podání žádostí na rok 2010 byla v Opavě 4. 9. 2009 a ve Frýdku-Místku téměř o 3 měsíce později, konkrétně se jedná o datum 30. 11. 2009. Dle názoru autorky, datum uzávěrky pro podání žádostí není rozhodující pro celkový počet podaných žádostí, neboť žadatelé znají toto datum s časovým předstihem a mohou se dostatečně připravit a zajistit všechny požadované informace.

Tabulka č. 4.5 shrnuje údaje o počtu celkových žádostí a počtu finančně podpořených žádostí z rozpočtu vybraných měst v letech 2008 – 2010. Počet žadatelů o dotaci není důležitý, proto se ani v této tabulce tyto informace nevyskytují.

Tab. č. 4. 5. Srovnání celkového počtu žádostí a finančně podpořených žádostí

Rok	Celkový počet žádostí		Finančně podpořených žádostí z rozpočtu	
	Opava	Frýdek-Místek	Opava	Frýdek-Místek
2008	43	34	33	26
2009	38	42	34	35
2010	50	41	45	37

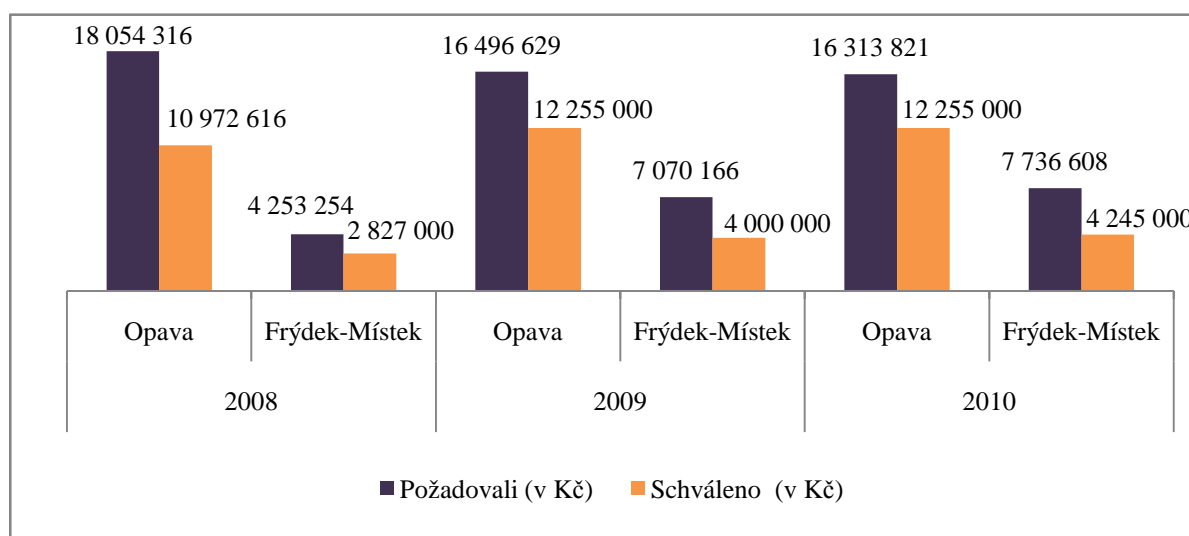
Zdroj: Vlastní zpracování.

Po bedlivém prozkoumání a přepočtu těchto čísel na procenta, lze zjistit následující informace. V roce 2008 v Opavě dostalo dotace asi 76,7 % žádostí, v roce 2009 získalo dotaci asi 89,5 % a v roce 2010 se jedná přibližně o 90 % žádostí.

Ve Frýdek-Místku se jedná v roce 2008 o 76,5 % žádostí, které dostaly dotace, v roce 2009 získalo dotaci asi 83,3 % projektů a v roce 2010 získalo dotaci 90,2 % žádostí.

V obou městech vidíme stoupající počet finančně podpořených žádostí z celkového počtu podaných žádostí. Každá žádost o dotaci představuje jeden projekt. Jedná se pouze o procentuální vyjádření finančně podpořených žádostí. Informace o částkách jsou uvedeny v následujících odstavcích.

Z oblasti financování dotací jsou uvedeny dvě informace a to jsou, kolik žadatelé požadovali z rozpočtu města a kolik jim bylo schváleno. Graficky tyto informace uvádí obrázek č. 4.2.

Obr. č. 4.2 Požadovaná a schválena částka dotací v Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Konkrétní částky, které žadatelé požadovali a které jim následně byly poskytnuty, jsou zřetelně uvedeny v grafu č. 4.3 a nemá cenu je zde znova rozepisovat. Z obrázku lze vyčíst, že v Opavě žadatelé požadovali ve sledovaných letech více peněz z rozpočtu města než ve Frýdku-Místku a také jim byla následně poskytnuta větší celková částka. Jedním z důvodů menších výdajů z rozpočtu města Frýdku-Místku na poskytování neúčelových dotací formou dotačního řízení, je určitě i to, že sociální služby poskytuje méně poskytovatelů sociálních služeb, kteří nejsou zřizováni městem. Město Opava má daleko menší výdaje na provoz svých příspěvkových organizací zřizovány městem, a tak více podporuje ostatní poskytovatele formou dotačních řízení než město Frýdek-Místek.

Nyní se práce zaměří na rozpis jednotlivých let. Pro větší přehlednost jsou uvedeny dvě tabulky – tabulka č. 4.6 a tabulka č. 4.7. Tyto tabulky mají stejnou strukturu a poskytují stejné informace. První tabulka uvádí informace o Opavě a druhá o Frýdku-Místku.

První řádek tabulky uvádí rozdíl mezi celkovou požadovanou částkou od města a částkou poskytnutou. Druhý řádek znázorňuje, kolik procent město poskytlo z celkové požadované částky.

Tab. č. 4.6 Rozdíly v požadované a poskytnuté částce dotací v Opavě v Kč

Popis	2008	2009	2010
Rozdíl	7 081 700	4 241 629	4 058 821
Procentní vyjádření	60,8	74,3	75,1

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. č. 4. 7 Rozdíly v požadované a poskytnuté částce dotací ve Frýdku-Místku v Kč

Popis	2008	2009	2010
Rozdíl	1 426 254	3 070 166	3 491 608
Procentní vyjádření	66,5	56,6	54,9

Zdroj: Vlastní zpracování.

Při zaměření na poslední řádky tabulek lze zjistit, že v Opavě je každoročně poskytováno více procent z celkové požadované částky. Naopak Frýdek-Místek poskytuje každým rokem menší procentní částku. Z dříve zjištěných informací (tab. č. 4.5) lze dospět k závěru, že ve Frýdku-Místku je procentuálně podporováno více žádostí, avšak žádosti nebyly podpořeny částkou, kterou žadatelé požadovali a tak je finanční úspěšnost menší.

Tato podkapitola se zabývala poskytováním dotací na sociální služby formou dotačního řízení. Město Opava dále ještě poskytuje dotace na sociální služby dvěma organizacím (Areka a Preeduk) ovšem tyto dvě organizace nejsou do tohoto textu zařazeny z důvodu, že nežádají o poskytnutí dotace formou dotačního řízení jako ostatní organizace.

4.5 Celková výše výdajů na sociální služby ve vybraných městech

Tabulka č. 4. 8 shrnuje výše poskytnutých příspěvků, popřípadě dotací na sociální služby a to ze tří oblastí - příspěvky na provoz příspěvkových organizací zřizované městy, poskytnutí neúčelových dotací na provoz jednotlivým poskytovatelům sociálních služeb ve formě dotačního řízení a výše poskytnutých příspěvků na provoz klubů důchodců. Účelové dotace z rozpočtu měst, příspěvky na opravy a údržbu popřípadě dotace, poskytované jinou formou, nejsou do této tabulky zařazeny, protože by nebylo možné srovnání ve vybraných městech. Tabulka zobrazuje pouze informace, které lze srovnat v obou městech.

Tab. č. 4. 8 Celková výše výdajů na sociální služby v Kč

Oblast výdajů	2008		2009		2010	
	Opava	F-M	Opava	F-M	Opava	F-M
Příspěvky na provoz	1 700 000	42 356 330	2 500 000	46 830 000	900 000	45 816 000
Dotace formou dotačního řízení	10 972 616	2 827 000	12 255 000	4 000 000	12 255 000	4 245 000
Kluby důchodců	126 000	751 000	126 000	732 000	124 000	450 000
Celková výše výdajů	12 798 616	45 934 330	14 881 000	51 562 000	13 279 000	50 511 000
Celková výše výdajů / 1 obyv.	217	768	252	862	225	845

Zdroj: vlastní zpracování.

Opava má ve sledovaných letech největší výdaje na dotace ostatním poskytovatelům sociálních služeb formou dotačního řízení. V roce 2008 se jedná o částku 10 972 616 Kč a v letech 2009 a 2010 byly dotace poskytnuty ve výši 12 255 000 Kč.

Naopak Frýdek-Místek má největší výdaje na poskytnutí příspěvků na provoz svým příspěvkovým organizacím. V roce 2008 se jedná o částku 42 356 330 Kč, o rok později 46 830 000 a v roce 2010 byly tyto příspěvky schváleny ve výši 45 846 000 Kč. Opava

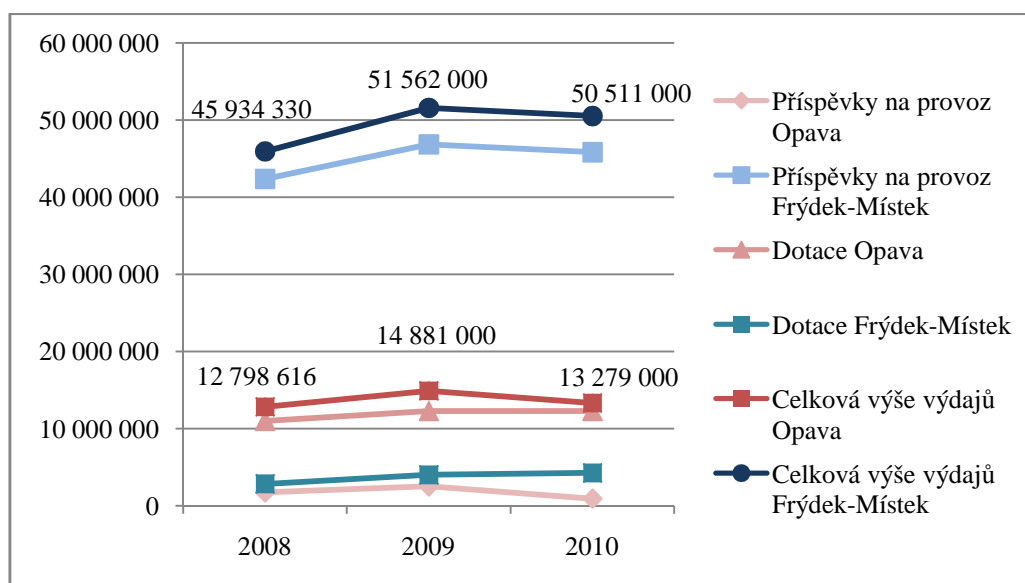
má v této oblasti oproti Frýdku-Místku malé výdaje. V roce 2008 příspěvek na provoz byl poskytnut ve výši 1 700 000 Kč, v roce 2009 ve výši 2 500 000 Kč a v roce 2010 byl příspěvek na provoz schválen ve výši 900 000 Kč.

Příspěvky na činnosti klubů důchodců jsou nejmenší v obou městech z těchto tří vybraných oblastí.

Pro lepší názornost uvádí obr. č. 4.3 výše příspěvků na provoz, výše poskytnutých dotací na sociální služby a celkovou výši výdajů v Opavě a Frýdku-Místku v grafické podobě.

Odstíny růžové zobrazují informace o Opavě a odstíny modré Frýdek-Místek. U celkových výdajů jsou uvedeny také popisky. Při zaměření se na celkové výdaje lze rozpoznat stejný trend vývoje, jak v Opavě, tak ve Frýdku-Místku. Nejvyšší výdaje na sociální a související služby byly v obou vybraných městech nejvyšší v roce 2009, nejmenší v roce 2008.

Obr. č. 4.3 Vývoj výdajů na sociální služby v Opavě a Frýdku-Místku v Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Vývoj výše výdajů je sice v obou městech stejný, ovšem Frýdek-Místek má asi 3,5 x vyšší výdaje na sociální služby než Opava. Největší roli zde hraje výše příspěvků na provoz příspěvkových organizací.

Do tabulky č. 4.8 a obrázku č. 4.4 nejsou uvedeny informace o poskytnutých dotacích dvěma opavským organizacím – Areka a Preeduk. Ovšem i po přičtení by se celková výše výdajů výrazně nepřiblížila Frýdku-Místku.

5 ZÁVĚR

Tato práce byla zaměřena na oblast sociálních služeb z hlediska poskytování těchto služeb a financování z rozpočtu města. Práce analyzovala tuto problematiku ve dvou městech Moravskoslezského kraje a to Statutárního města Opavy a Statutárního města Frýdku-Místku.

Cílem této bakalářské práce bylo přiblížit systém sociálních služeb v České republice, analyzovat systém poskytování a financování sociálních služeb v Opavě a Frýdku-Místku, a následné srovnání vybraných měst

Systém sociálních služeb v České republice byl přiblížen v první části práce. Tato část byla zaměřena na teoretickou stránku oblasti sociálních služeb. Byly vysvětleny základní pojmy pro pochopení této problematiky, členění sociálního zabezpečení v České republice. Dále byla pozornost věnována poskytovatelům, druhům, formám či zařízením pro sociální služby. V neposlední řadě bylo v této části práce rozebráno financování sociálních služeb.

V druhé části práce byla provedena analýza poskytování a financování sociálních služeb v Opavě a Frýdku-Místku. Třetí část práce se věnovala srovnání zjištěných dat. V obou vybraných městech poskytují sociální služby organizace zřízené městem a ostatní organizace, které jsou pouze městem podporovány formou poskytovaných dotací. Město Opava zřizuje méně příspěvkových organizací v oblasti sociálních služeb – konkrétně se jedná o jednu organizaci, zato tyto služby poskytuje více poskytovatelů, jejichž zřizovatelem město není. Ostatními poskytovateli se rozumí například občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti apod. V Opavě poskytuje sociální služby těchto typů organizací celkem 44. Frýdek-Místek se naopak více zaměřil na rozšíření poskytování sociálních služeb svými příspěvkovými organizacemi a provozuje jich celkem 6. Ostatní poskytovatelé samozřejmě také poskytují své služby na území města Frýdku-Místku, ovšem jedná se o počet 29, což je o 15 organizací méně než v Opavě.

Dále se práce zabývala odbory magistrátů v sociální oblasti. Magistrát města Opavy má v této oblasti zřízen pouze jeden sociální odbor s 51 zaměstnanci. Tento odbor se stará jak o oblast poskytování sociálních dávek, tak o oblast komunitního plánování. Magistrát města Frýdku-Místku zřizuje dva odbory v sociální sféře. Prvním z nich se zabývá především oblastí sociálních dávek a ten druhý komunitním plánováním. Dohromady mají tyto dva odbory 82 zaměstnanců. Obě města se zapojily do procesu komunitního plánování sociálních služeb. Zaměstnanci pracují ve skupinách nazvanými podle konečných uživatelů sociálních služeb. V Opavě i Frýdku-Místku tyto skupiny jsou téměř totožné, pouze se liší svým názvem.

Další část práce se věnovala příspěvkovým organizacím zřizované městy v oblasti sociálních služeb. Město Opava zřizuje pouze jednu příspěvkovou organizaci, tím pádem má v této oblasti relativně malé výdaje – na rok 2010 byl schválen příspěvek ve výši 900 000 Kč. Naopak Frýdek-Místek zřizuje 6 organizací a výdaje na tuto oblast jsou daleko vyšší. Město přispělo svým příspěvkovým organizacím na rok 2010 více jak 45 miliony korun.

Financování sociálních služeb formou dotačního řízení bylo obsahem další části práce. Město Opava ostatní poskytovatele finančně podporuje více než město Frýdek-Místek formou dotačních programů. Z rozpočtu města byly schváleny dotace těmto poskytovatelům na rok 2010 ve výši 12 255 000 Kč a ve Frýdku-Místku ve výši 4 245 000 Kč.

Další oblastí, které se práce krátce zabývala, bylo poskytování příspěvků na kluby důchodců. Opava zřizuje pouze tři kluby důchodců, kdežto Frýdek-Místek jich zřizuje 11. Výdaje na kluby důchodců jsou ve Frýdku-Místku jistě vyšší z důvodu většího počtu, ovšem při přepočtu výší příspěvků na jeden klub na rok 2010 se dospěje téměř ke stejné částce kolem 40 000 Kč na rok.

Po celkovém sečtení těchto tří položek lze zjistit, že město Frýdek-Místek daleko více přispívá ze svého rozpočtu na sociální služby. Dle názoru autorky město Opava přistoupilo lépe k financování sociálních služeb, zvláště v období finanční krize, kdy veřejné rozpočty snižují své náklady a potřebují co nejvíce ušetřit. Město sice nemá takovou kontrolu nad organizacemi, ale za to organizace nejsou tak finančně závislé na příspěvcích z rozpočtu města. Ostatní poskytovatelé se sice musí více snažit při hledání finančních zdrojů, ale jsou tak méně závislí na jednom konkrétním zdroji. Touto prací bylo zjištěno, že financování sociálních služeb se téměř neliší v oblasti organizačního řešení. Obě města poskytují finanční prostředky pomocí příspěvků na provoz svým příspěvkovým organizacím a poskytování neúčelových dotací formou dotačních programů, avšak výše výdajů na sociální služby se liší značně. Dle názoru autorky největší roli v celkových výdajích tvoří ve Frýdku-Místku výdaje na provoz svých příspěvkových organizací. Jestliže by město zřizovalo méně takových organizací, byly by i výdaje jistě daleko nižší.

Hypotézou bylo tvrzení, že na financování sociálních služeb je poskytována přibližně stejná výše prostředků z rozpočtu vybraných měst na jednoho obyvatele. Tato hypotéza se nepotvrdila neboť Frýdek-Místek má přibližně 3,5 x vyšší výdaje na obyvatele než Opava.

Problematika sociálních služeb je velmi obsáhlá a složitá. Tato práce neřeší veškeré výdaje na sociální služby z rozpočtu měst. Práce byla zaměřena pouze na vybrané oblasti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní publikace

- [1] KRÁLOVÁ, J; RÁŽOVÁ, E. *Sociální služby a příspěvek na péči 2007*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2007. 350 s. ISBN 978-80-7263-405-7.
- [2] MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální služby*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-310-9.
- [3] PRŮŠA, L. *Ekonomie sociálních služeb*. 2. vyd. Praha: Aspi, 2007. 180 s. ISBN 978-80-7357-255-6.

Právní normy

- [4] zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- [5] zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- [6] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.
- [7] Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů (zákon o veřejných sbírkách), ve znění pozdějších předpisů.

Internetové zdroje

- [8] Ministerstvo práce a sociálních věcí: Sociální služby [online], [cit. 7. 11. 2010] dostupné z www: <http://www.mpsv.cz/cs/9>.
- [9] Ministerstvo práce a sociálních věcí: Otázky a odpovědi k zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách [online], [cit. 7. 11. 2010] dostupné z www: http://www.mpsv.cz/files/clanky/2974/otazky_odpovedi_22-rev2.pdf.
- [10] Ministerstvo práce a sociálních věcí: Standardy kvality sociálních služeb, příručka pro uživatele [online], [cit. 23. 11. 2010] dostupné z www: http://www.mpsv.cz/files/clanky/5965/skss_final_web.pdf.
- [11] Ministerstvo práce a sociálních věcí: Priority rozvoje sociálních služeb [online], [cit. 21. 11. 2010] dostupné z www: http://www.mpsv.cz/files/clanky/7759/Priority_rozvoje_soc_sluzeb.pdf.

- [12] Sociální revue: Působnost veřejné správy v sociálních službách [online], [cit. 29. 12. 2010] dostupné z [www: http://socialnirevue.cz/item/pusobnost-verejne-spravy-v-socialnich-sluzbach/category/socialni-prace](http://socialnirevue.cz/item/pusobnost-verejne-spravy-v-socialnich-sluzbach/category/socialni-prace).
- [13] Evropský sociální fond: ESF v ČR [online], [cit. 22. 11. 2009] dostupné z [www: http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr](http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr).
- [1] Statutární město Opava: Sociální věci [online], [cit. 13. 4. 2010] dostupné z [www: http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=12791](http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=12791).
- [15] Statutární město Opava: Rozpočet [online], [cit. 13. 4. 2010] dostupné z [www: http://www.opava-city.cz/rozpocet/](http://www.opava-city.cz/rozpocet/).
- [16] Seniorcentrum Opava [online], [cit. 6. 2. 2010] dostupné z [www: http://www.seniorcentrum-opava.cz/](http://www.seniorcentrum-opava.cz/).
- [17] Statutární město Frýdek-Místek: Sociální služby [online], [cit. 13. 4. 2010] dostupné z [www: http://www.frydek-mstek.cz/cz/o-meste/socialni-sluzby/](http://www.frydek-mstek.cz/cz/o-meste/socialni-sluzby/).
- [18] Statutární město Frýdek-Místek: Rozpočet a finance [online], [cit. 13. 4. 2010] dostupné z [www: http://www.frydek-mstek.cz/cz/o-meste/rozpocet-a-finance/](http://www.frydek-mstek.cz/cz/o-meste/rozpocet-a-finance/).
- [19] Domov pro seniory Frýdek-Místek [online], [cit. 28. 2. 2010] dostupné z [www: http://www.dsfm.cz/](http://www.dsfm.cz/).
- [20] Penzion pro seniory Frýdek-Místek [online], [cit. 28. 2. 2010] dostupné z [www: http://www.penzion-fm.cz/](http://www.penzion-fm.cz/).
- [21] ŽIRAFA – Integrované centrum Frýdek-Místek Místek [online], [cit. 28. 2. 2010] dostupné z [www: www.centrummpm.cz](http://www.centrummpm.cz).
- [22] Jesle Frýdek-Místek [online], [cit. 1. 3. 2010] dostupné z [www: http://www.jesle-fm.cz/](http://www.jesle-fm.cz/).
- [23] Centrum pečovatelské služby Frýdek-Místek [online], [cit. 2. 3. 2010] dostupné z [www: http://www.psfm.cz/](http://www.psfm.cz/).

SEZNAM ZKRATEK

AREKA, ZO ČSOP	Areka, základní organizace Českého svazu ochránců přírody
ČR	Česká republika
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
F-M	Frýdek-Místek
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
ÚSC	územní samosprávný celek

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 3.1	Členění odboru sociálních věcí v Opavě
Tabulka č. 3.2	Poskytování dotací z rozpočtu města Opavy
Tabulka č. 3.3	Členění odboru sociálních služeb ve Frýdku-Místku
Tabulka č. 3.4	Výše příspěvků na provoz příspěvkovým organizacím v letech 2008 – 2010
Tabulka č. 3.5	Poskytování dotací z rozpočtu města Frýdku-Místku
Tabulka č. 4.1	Zřizovatelé sociálních služeb v Opavě a Frýdku-Místku
Tabulka č. 4.2	Pracovní skupiny komunitního plánování
Tabulka č. 4.3	Výše poskytnutých příspěvků na provoz příspěvkovým organizacím v KČ
Tabulka č. 4.4	Příspěvky na kluby důchodců v letech 2008 – 2010 v KČ
Tabulka č. 4.5	Srovnání celkových počtu žádostí a finančně podpořených žádostí
Tabulka č. 4.6	Rozdíly v požadované a poskytnuté částce dotací v Opavě v KČ
Tabulka č. 4.7	Rozdíly v požadované a poskytnuté částce dotací ve Frýdku-Místku v KČ
Tabulka č. 4.8	Celková výše výdajů na sociální služby v KČ

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obrázek č. 2.1 Schéma sociálního zabezpečení
- Obrázek č. 2.2 Schéma působnosti veřejné správy v sociálních službách
- Obrázek č. 3.1 Organizace poskytující sociální služby dle skupin uživatelů v Opavě
- Obrázek č. 3.2 Organizace poskytující sociální služby dle skupin uživatelů ve F-M
- Obrázek č. 3.3 Procentuální výše příspěvků na příspěvkové organizace ve Frýdku-Místku
- Obrázek č. 4.1 Výdaje na kluby důchodců v jednotlivých městech v KČ
- Obrázek č. 4.2 Požadovaná a schválená částka dotací v KČ
- Obrázek č. 4.3 Vývoj výdajů na sociální služby v Opavě a Frýdku-Místku v KČ

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. května 2010

.....
Zuzana Kociánová

Adresa trvalého pobytu studenta:

18. dubna 147, 747 92 Háj ve Slezsku-Lhota

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1** Seznam organizací poskytující sociální a související služby na území města Opavy
- Příloha č. 2** Dotace na poskytování sociálních a souvisejících služeb z rozpočtu města Opavy v letech 2008 – 2010
- Příloha č. 3** Seznam organizací poskytující sociální a související služby na území města Frýdek-Místek
- Příloha č. 4** Dotace na poskytování sociálních a souvisejících služeb z rozpočtu města Frýdku-Místku v letech 2008 – 2010